Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Krag, Thomas P.; Thomas P. Krag ; Med et Titelbillede af A. Bloch.
Titel | Title:	Ensomme Mennesker : Lo og andre Fortællinger
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kristiania ; Kjøbenhavn : Alb. Cammermeyer, 1893
Fysiske størrelse | Physical extent:	113 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

THOMAS P. KRAG

Ensomme Mennesker

Lo og andre Fortællinger

MED ET TITELBILLEDE AF A. BLOCH

KRISTIANIA OG KJØBENHAVN
ALB. CAMMERMEYERS FORLAG
1893

FR. G. KNUDTZONS BOGTRYKKERI KJØBENHAVN.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

INDHOLD.

LO . . . . . Side 1

MINDER:

Indledning . . . . . — 35

Paa Holmerne . . . . . — 38

Før Fridag . . . . . — 42

De tre blonde . . . . . — 48

Vor Ven Tobias . . . . . — 55

To Aar efter . . . . . — 63

Fina Rosa . . . . . — 65

Nogle Breve fra den ene af de tre . . . . . — 69

SJØRØG . . . . . — 77

SJØEN DER VESTER . . . . . — 91

LO.

Det havde ikke været godt for Anders Lo siden Søsteren Gyri døde. Hun havde haft Tag i ham, men efter hende ingen. Han gav sig mere og mere over til Drik og Uterlighed.

Mærkeligt nok kunde han stundom holde sig skikkelig Dage, ja Uger; men saa kom det vonde over ham, og han maatte ud. Da kunde han tidt bli vække meget længe, og naar han saa kom drivende til Hus igjen, var han farlig at snakke med. For troed han at mærke at en misagtede ham, saa lod han det ikke sidde paa sig.

En Kveld kom han hjem efter slig Langfart, og da var han ikke fuldere end at han sankede tre Mand om sig og fortalte dem, at han havde truffet Fanten deroppe i Hejen. Der havde været baade af de svarte og de røde Fanter (for Fanter var altid enten svarte eller røde). Mest Mandfolk

havde det været, og saa fire Fruentimmer, tre unge og en gammel. Mandfolkene havde kringsat ham og vilde ha det, som var i Skræppen hans — ellers slap han ikke levende fra dem, sagde de. Saa havde han løst Skræppen fra Nakken og lagt den ned. Javel, havde han sagt, saa fik han vel kneppe op da! . . . Men uden de vidste Ordet af det, havde han tat to svære Sten og lagt efter dem. En Fant med langt Skjæg fik den ene li'e i Planeten, saa han laa der; og den andre traf en Gamling i Skuldren, saa han gjorde helt rundt med det samme. Saa trev Lo Skræppen og løb afsted, alt det Fantefølget skreg og blak efter ham.

Fire Dage efter han var naaet hjem, kom en ung svart Jente til ham — det var rigtig en rund, glat Aal. Hun smøg uden videre ind og satte sig hen og kjælede for ham, thi hun ligte ham, sa hun. »Var han ikke ung, saa var han ligevel Mand for hende saa stærk og snap som han var.« . . . . Det var ikke Maade med Kjærlighed. Hun klapped og strøg ham, saa Lo blev ganske væk i hende og lod hende styre som hun vilde. Hun blev da hos ham i fire Dage; femte Morgen var hun vække. Da havde hun tat med sig en

Del Penger, men ladet det tilbage, hun ikke skulde — det Svin af et Fruentimmer!

Ja, det var nok en gram Kjærlighed hun havde undt ham. Han bandte hende ud for en Æddertæve og havde det en Stund meget ondt. Men han klarte det saa gammel som han var, kanske mest fordi han fulgte en klog Mands Raad og laa langt ude i salteste Sjøen og laugede sig. Resten af Dagen stod han nede ved Stranden og arbejded paa noget — det saa ud som en Pram, firkantet og styg.

Saa holdt han op med dette og begyndte igjen at drive Dank langs Veiene, og nu fik han det travlt med at fortælle dem han mødte, hvad hans Far havde fortalt ham selv: han, Lo, stammede fra gamle Konger, Harald Haarfager og Sante Olaf.

Men en Dag saa Folk, at han havde faaet en Hund ved Siden: en stor, sort Hund med Krøller saa lange, at en næsten ikke saa Øinene. Lo fortalte at den var kommen ganske af sig selv og at han ikke havde Greje paa, hvem den tilhørte. Og da Lensmanden paa Stedet spurgte ham om hvordan det hele var gaaet til, fortalte Lo:

Det var en Morgen han gik ud at han saa den et Stykke borte. Han havde raabt den an, og den var kommen med det samme. Og da han saa havde klød den bag Øret, havde den set paa ham og lagt Hodet til hans Knæ. Og under alt dette logred den med Halen. Kanske nogen vilde forby ham at være god mod Dyret?

Det vilde ingen forby ham, svarte Lensmanden. Han kunde frit beholde den, saalænge ingen spurgte efter den. — — —

Siden den Dag saa man aldrig Lo uden at Hunden Soja fulgte ham. Den var det eneste han brød sig om her i Verden. Han vasked den saa dens lange Haar blev glinsende som Silke; han klipped den saa Tjavserne gik bort, han hængte en gammel Sølvkjetting om dens Hals, som engang havde hængt om Morens Hals og han gav den Navnet Soja.

Men slig Hund det var! Den kunde kjende Fremmedfolk paa lange Veje. Viste det ved at rette Hodet i Veiret og knurre. Og noget andet, som Lo ligte: den holdt sig mest til Huset, løb ikke gal efter andre Rendebikjer, noget som Hunde plejer at gjøre, hvordan de nu ellers er. Og tidt om Morgenen, naar de gik ud sammen,

saa kunde Soja rette Hodet og gjø. Det var ikke almindelig elendig Gneldren, men dybe Lyd, der hørtes som Næveslag mod Jern. Og den stod ikke og gjøede ad nogen; det var Mod, bare det pure Mod!

Men tidt naar Lo var i det daarlige Hjørne, kunde han finde for godt at pudse Hunden op til det vildeste Sinne, ved at lade som om han saa noget der, hvor han i Virkeligheden intet saa. Han kunde, naar det tog til at mørkne, med engang gi sig til at stirre udover Moen, stirre ligeud til hans Blik blev stivt. Og saa kunde Soja se sammesteds hen, derefter paa ham, gi sig til at knurre, snuse rundom og fare afsted som vild. Naar den da alligevel intet saa, kunde den bli ræd og krybe ind til ham. Men naar saa Lo skreg op: »ta ham, se der! ta ham!« ja saa kunde Hunden fare afsted med røde Øine og Haaret i Børster og hyle mod Skoven langt borte, som laa der noget ukjendt gjemt derinde, som ingen vidste om.

Eller det samme kunde gjenta sig, om de gik langs Sjøen. Ogsaa da kunde Lo gi sig til at stirre udover. Soja fulgte ham med Blikket. Pegte saa Manden udover, løb Hunden altid af-

sted, var det end senhøstes og koldt. Men naar den havde plasket en Stund omkring, kom den altid mere rolig tilbage og rysted sig, saa det regned omkring den. — —

En Maaned eller saa forløb — og Lo begyndte atter at drive omkring. Soja fulgte. Folk traf dem tidt dybt inde i store Skove eller paa afsides Veje, oftest langt fra de Steder, hvor andre Mennesker holdt til. Her, i mærkelige Egne, hvor Træerne suste, hvor Myren svam udover — her gik de to; Manden først, Hunden et Skridt efter.

Lo var endnu lige var om Dyret. Naar de holdt Rast, strigled han det formelig, og saa han en Loppe gjemme sig bort i dets Skind, blev han nidkjær og gav sig ikke, før han havde fundet den frem og dræbt den.

Skulde man dømme efter alt dette, maatte han holde mere af Soja end af sig selv. Thi han var ikke videre omsorgsfuld for sit eget Skind. Klæderne hans var ikke meget værd: de var luslidte og falmede; og af de blanke Sølvknapper havde han bare fire igjen. Resten havde han mistet uden at bryde sig videre derom.

I det hele saa han dog bedre ud nu end før.

Mens han holdt sig svirendes, var han tidt oppustet og rød i Ansigtet, og hans Hænder var valne saa de ikke kunde ta Tag om noget. Nu var han brun og barket, Næverne var stærke, og han gik let og rank som skulde han være ung. Det var nu ogsaa en heldig Fyr, den Satans Lo! Finde sligt Dyr netop som han holdt paa at svire sig helseløs. Ja for alle begreb saa meget, at det var Soja, som der havde Fortjenesten. Havde bare den kommet før, saa kunde Lo ha været anderledes for længe siden. Den var netop en for ham — slig svær svart en, som aldrig snakked, men som skjønte alt. Som havde stærke Labber og svære Tænder, der kunde bide fast i den, som kom fornær.

Ja bide kunde den forsandt! Tidt naar Lo tirred den op, var han næsten ræd for at den skulde fare løs paa ham selv. Noget han aldrig glemte, var, hvorledes den havde baaret sig med Skovkatten ved Blaatjernet. Det var en Kveld i en stille Skov, at Lo gav sig til at lye og rynke Bryn, som om noget stygt var i Vente. Og da Soja knurred og letted Øret op, sa Lo: »ai, ai, ta ham!« Hunden stirred der Lo pegte og hopped afsted med Halen tilveirs. Lo blev ivrigere og

ivrigere, der han stod; det var, som blev han selv hidset op mod det han ikke troed paa. — Men saa med engang ser han Hunden fare afsted som en svart Stribe og næste Stund stod den lige-overfor en Kat med lange Haar. At se de to Dyr! Katten blev med engang til en svær Børste, mange Gange større end før og Soja mangled heller ikke noget i saa Maade. En Stund stod de slig ganske stille; men saa pludselig for Soja løs paa Katten. Lo hørte et af de styggeste Skrig han havde hørt hele sit Liv — og da han kom til, stod Soja og suede Kattens Blod med Tænderne langt inde i dens Kjød. Og da han vilde ha den væk, saa letted Dyret langsomt Hodet og viste de hvide Tænder og knurred mod Manden, saa en varm Gufs stod den om Kjæberne.

Men da lod Lo den i Fred.

Det var forresten den eneste Gang, Hunden viste Trods mod sin Herre. Ellers var de bestandig enige; ja de voxede formeligt sammen. En Nat drømte endog Lo, at han selv var Soja og gik omkring i en stor sort Pels — hvad kunde man fordre mere? Og efter hvert som deres Venskab steg, sank Lysten hos Lo til at tirre den. Han pegte sjeldent ud og sagde: Tag fat! hvor

intet fandtes at ta Fat. Hvad skal en sige? det var jo ikke værdt at lade den løbe sig gal for ingenting; den Tid kunde jo komme, da den virkelig skulde løbe løs.

Nej, de omgikkes mere støddigt. Lo snakked jevnligt til den og fik den til at begribe, hvad han dog var for en god Kammerat, hvor han dog vilde den vel. Og Hunden paa sin Side holdt af ham. Den lagde Hovedet paa hans Knæ og saa paa ham, og naar han klapped dens sorte Skind og leged med dens lange glinsende Ører, saa logrede den og rakte sin brede Pote frem.

Og Lo blev blødere af sig i det hele. Venskabet med Hunden havde gjort, at han ikke var saa stram og stridig, naar han en enkelt Gang traf paa Folk. Ja engang han mødte en fattig Mand som bad ham om Penge — »han kunde ikke arbejde fordi han var brok« — saa gav Lo ham Penge til Mad og Drikke, endda han ikke havde mere end han selv trængte.

Thi Pengene efter Søsteren havde minsket paa det sidste.

Lo kunde synge. Ja hans Røst var stærk og myg som Guld. Men han lod den dog aldrig høre af andre.

En eneste Gang havde han ladet sig høre af flere. Det var paa Gjæstgiverstedet i nærmeste By; Drukkenskaben var dog Skyld heri og han blev altid meget vred, om nogen lod et Ord falde om den Sangen.

Det var flere Aar siden dette hendte.

Han var kommen en Morgen til Gjæstgiverstedet fra en af sine lange Ture. Kold og forfrossen var han; thi han havde gaaet hele Natten. Strax fik han Brændevin ind. Han drak meget men spiste intet. Time efter Time sad han der paa samme Stol, halte sig i Skjægget og saa lige frem for sig. Verten lagde Mærke til dette og skjelede flere Gange hen paa ham, blinked til de andre Gjæster og sa: Hem, Hem!

De to første Timer mens Lo drak, bulnede han ud og blev rødere og rødere. Dernæst blev han blegere og blegere. Han snakked ikke til nogen, sad bare og trak sig i Skjægget uafladeligt. Nu og da slog han Benene overkors, saa bister ud og spyttede, hvor han vilde.

Ud paa Kvelden kom en Mand ind, en Kjøb-

mand fra samme By. Han satte sig ned, trommed paa sit Glas og sang en Vise, som han forklarede at ha hørt af en Vildtøs, der sang den hver Dag i hans Port. — Men nu hendte det mærkelige: Neppe var han færdig, før Lo rejste sig, haged sig fast i Bordkanten og tog nogle Toner.

Lo sang.

Der var Ord i Sangen, men bare halvglemte Ord, som tidt blev stødte ud og erstattede med en Jodlen i Fistelen. I det hele var Tonen noget brusten i Begyndelsen, men vakker alligevel, og tidt blev den holdt længe, saa Klangen kom klar og stærk som fra et Messinghorn. Det var vist en Krigssang, thi den handled om Sabelhug og om et Taarn, som gik til Skyerne.

Lo sang længe; men omsider blev hans Stemme svagere. Saa taug han pludselig og faldt ned paa Stolen igjen, hvor han blev siddende uden at røre sig.

Det kunde lønne Umagen at se de andre Gjæster, mens dette stod paa. Da de første Toner lød, vendte de Hoderne og flirte, og Kjøbmanden skvat og sa: Hejsan! — men eftersom Lo holdt ved, blev det stillere omkring ham; en og anden nikked paa Hodet, som vilde han sige, at dette

ikke var daarligt. Den vakre Rørelse holdt sig dog ikke længe. Da Lo faldt sammen paa sin Stol og sad der oppustet og bleg, damped den hastig bort og der hørtes Fnisen og misfornøjet Mumlen.

»Der dat han!«

»Se, nu er Bæstet fuldt!« o. s. v.

Lo gik strax efter. Han gik slingrende og dog prøvende at holde sig stiv — som en drukken Præst omtrent.

I det Gjæstgiversted satte han aldrig sin Fod mere, og saa omtaaget han end kunde bli, sang han aldrig, saa fremmede hørte det. — — —

Men hjemme hos sig selv der var han og Hunden alene, og for Soja generedę han sig ikke. Derfor hendte det stundimellem i den senere Tid, at naar Folk tilfældigvis kom udenfor, der Lo boed, gik de hen og lagde Øret til Ruden og lytted til ham derinde, som sang.

Det var mest om Kvelderne og i Uvejrsdage at Lo gav sig til at synge for sin Ven. I stille Vejr ved Dag sang han aldrig; hans Sange fik ikke sin rette Klang de Tider. Men naar Natten kom eller Vinden suste, da kunde det jo ha sin underlige Plaser at sætte sig hen paa Skindet af

Ulven, han engang havde skudt, og synge de halvglemte Sange paa ny, synge længe, længe, mens Foden trampede Takten af sig selv.

De første Gange, han sang, havde han Hunden imod sig. Den likte tydeligvis ikke Musiken. Enten hyled den eller gabed den mange Gange i Træk — som om den kjeded sig ganske forskrækkeligt. Men lidt efter lidt blev den roligere og en enkelt Gang kunde den trække Øret i Vejret som om den lyttede. Og saa kom den Tid (den lod ikke længe vente paa sig) da Hunden fulgte Sangen. Ja, den kunde se paa Manden og pibe mildt og ganske sagte som for at hjelpe til. Og engang da Lo sang den drabelige Vise om Krigstaarnet, saa gjøede Soja .... tre dybe Glam, og da han gjentog Omkvædet med stærkere Røst, slog den formelig med Halen og gjøede uafladeligt. Det var en mærkelig Duet de to opførte, som mangen en vist havde ræddedes for.

— Der havde nu gaaet over tre Aar siden Lo og Soja fandt hinanden. Og Vaar og Sommer kom det fjerde, og de var endnu bestandig sammen. Saa hendte det pludselig en Dag, netop som Høsten begyndte at komme, at Soja blev

borte ligefra Formiddag til Kveld. Lo fandt dette ikke i sin Orden, saa meget mere som Hunden ikke ganske var den samme som før. Den var ligesom mere ligeglad, brød sig mindre om ham. Og omend den forblev hos ham ligesom før, var den fremdeles mere fremmed for ham. Lo forundrede sig meget over dette, men fandt ikke Grunden.

Noget undredes han ogsaa over. Ofte kunde den rejse sig og vejre, som var nogen i Nærheden og en Gang (det var en Aften; Klokken kunde maaske være ti) syntes han at høre nogen gaa udenfor. Heri tog han dog maaske fejl, helst da Hunden ikke viste noget Tegn til Uro. —

En Dag kom han paa sin vanlige Tur ganske uformodet over en død Fugl, en stor Tiur. Han formoded at Skuddet ikke havde dræbt den med det samme og at den havde fløjet saa langt at Jægeren ikke havde fundet den. Den var ikke for gammel og han tog den op og bar den hjem. Mens han senere paa Dagen ribbede Fuglen, fik han pludselig Lyst til Jagt. Om Aftenen pudsede han det gamle Gevær, som han ikke havde brugt paa mange Aar, fandt frem Hagl og et Krudthorn, der var graat af Støv,

og længtes efter Morgenen for at kunne skyde store, levende Fugle.

Men den Nat vaagnede han ved at høre Soja gjø. Han troede først, det maatte være en Rotte, som uroed den; thi i Virkeligheden skrabed det etsteds i Værelset. Da han slog af en Svovlstikke og tændte Talglyset, saa han imidlertid, at det var Hunden selv, som stod og skrabed paa Døren. Han prøved paa at faa den til at være rolig, slukkede endog Lyset igjen . . . . men hvad hjalp det? den blev bare end mere vild. Saa rejste Lo sig, tændte Lyset atter og gik hen til Døren for at aabne. Han saa da at Dyret alt strakte Hals og stod paa Sprang. »Læg sig ned, Soja,« sagde han og saa paa Hunden. Men den brød sig intet derom, saa igjen paa ham med Øine, der skinned røde bag de sorte Haar.

Saa aabned han Døren, og ud for Hunden.

Lo stod tilbage og lyttede. Nu hørte han den gjø. Det var en glad Gjøen . . . . han forstod at Soja var glad. Derpaa var alt stille en Stund, men saa gjøed den atter — længer borte.

Han gik hen og lagde sig igjen, angst over disse glade Glam. Havde Soya hylet som mod en Fiende, vilde han ha følt sig modig og stærk;

han vilde ganske stolt ha skyntet sig ud og hjulpet sin Ven. Men nu kjendte han sig angst — ikke andet.

En Stund blev han siddende halvt oprejst i Sengen. Han lytted fremdeles: den maatte snart komme tilbage, snart vilde han atter høre dens Røst. Men nej, ikke et eneste fjernt Glam. Saa stod han op endnu engang, gik hen i Døren og raabte højt dens Navn. Ingen svared ham. Derude blæste Vinden kold og peb i Moens visne Græs.

Mens han stod der, kom en ond Tanke over ham: Soja havde forladt ham, Soja fulgte nu en anden! Som en stor Klump lagde denne Tanke sig for hans Bryst. Han krummede sine Fingre som Klør og udstødte en dyb Strubelyd, der hørtes som et Brøl.

Omsider lukked han Døren og kasted sig i Sengen igjen uden at brede over sig. Lyset lod han brænde; det stod højt i Stagen, saa det kunde vare længe. Han frøs ikke; men alligevel begyndte hans store stærke Krop at skjælve. Han hakkede Tænder, saa han skamferede sin Tunge.

Minutterne gled langsomt forbi og blev til Timer. Fremdeles lyttede han, lyttede saa det til-

slut sang for hans Ører, lyttede evindelig til den samme dybe Stilhed.

Langt om længe lukked hans Øine sig og han faldt i Søvn, men en plagsom Søvn. Han havde ikke nogen egentlig Drøm, men en Fornemmelse som af en ond Mare. Og pludselig for han op og sprang mod Døren, men snubled i noget, saa han faldt tungt overende som en Søvngjænger: det var Geværet han faldt over; han slog sig haardt paa det kolde Staal, saa han vaagnede helt. — —

Lyset var brændt ned i Stagen og havde gaaet ud; et graat mat Dagslys faldt ind gjennem Ruderne — — —

Nu satte han sig lige ned paa Gulvet og prøved at tænke over Tingen, men til ingen Nytte. Alt kom bort i dette: Soja var gaaet fra ham! Han ligesom følte det paa sig: det kunde ikke bli som før — alt var forbi.

— Tidligt om Morgenen endnu før de fleste var oppe gik han om til alle dem, der boed i Nærheden. Han spurgte dem efter sin Hund!

Men ingen kunde fortælle noget om den. Ja de forundred sig alle over det som var hendt og mente den vilde komme tilbage.

Overalt hvor Lo kom, bød han Penge, om nogen kunde skaffe Hunden tilbage eller bare melde ham noget om den. Og han bad enhver at la dette gaa videre.

Maaske hjalp det; thi ud paa Eftermiddagen anden Dag kom en Mand ind; han var liden og tynd og pjusket. I Virkeligheden ligned han en Ormunge paa Grund af en sælsom Knebelsbart og fordi hans Øine klippede bestandig.

Han satte sig ned og sagde, at han var dansk Kramhandler .... han gjorde i Staalsager. Han kjendte Lo af Anseelse og havde mangen Gang lagt Mærke til hans store Hund .... og nu var han rigtig kommen for at tale om den Hund .... han havde set den i Gaarmorges i Vertshuset med de to muntre Fruentimmer i — — det de kalder for »Evas Æble«.

Lo gik hen til ham, ganske nær saa deres Ansigter var lige ved at berøre hinanden.

»Hvad ved du om den? — sig fra .... sig hvert Ord!«

»Ja, men med gunstig Forlov .... jeg maa be . . , . det er jo ikke sikker. Man skal ingenting forsværge som det gamle Ordsprog siger.«

»Snak ud!« skreg Lo, saa den anden krøb

sammen .... Vil du snakke ud, eller jeg knækker Ribben din! .... naa bare vær stille; men si alting .... du skal faa Penge, hvis du vil .... jeg har Penge maa du vide .... og saa det Jordet, hvor den gamle Furu staar, det er mit! .... men sig saa alting. Du er Dansker? ja du er nok at lide paa .... men vær snil .... vær snil og sig altsammen.«

Anders Lo havde sjeldent talt saameget ad Gangen; hans Ord kom stødvise og tidt greb han den anden i Armen af lutter Iver.

Den lille Ormunge flytted sig og blinked ængstelig did hen, hvor Lo sad: Ak nej, i Grunden kunde han ingenting sige uden at en tyk rødskjægget Mand den foregaaende Dag var kommen til Vertshuset »Evas Æble« med en Hund, som han turde forsikre var Lo's Hund. Den tykke Mand havde siddet der en Stund og drukket Te og spist Smørrebrød: men saa begyndte han sine Galskaber. Som nu det at han sa: »pus ta'n!« til Hunden og kasted en Skalk mellem en gammel Billedskjærers Ben, netop som denne skulde over Gulvet og hente en Avis. Javist den store Hund løb lige i Tæerne paa Billedskjæreren, saa denne holdt paa at faa et Tilfælde af Skræk ... og ikke

nok med det; men siden havde den tykke, rødskjæggede stillet sig op i Portrummet og gjort sin Nødtørftighed der, omend det stod paa et Bret: Urenlighed forbydes paa det strængeste; noget som jo var et rimeligt Forlangende i et Hotel . . . Især paa saadant Sted maatte man ha frisk Luft i sin Port . . . . en sur Port gav aldrig godt Indtryk af selve Huset . . . . Nu — Verten havde hørt det og overraskede ham; det kom til Skjænderi; men Verten havde naturligvis ikke Lyst til at bli skamferet. Han bare gik ind og aabnede Vinduet: gaa eller jeg sender Bud efter Konstabel! Da havde den fremmede Mand git sig — han gik strax efter og Hunden fulgte ham. Han saa dem, da de gik . . . . de tog endda Vejen gjennem Furuskoven ligeved . . . . Se det var det hele! mere kunde han ikke fortælle om den Hund. Nej ved Himlen! han kunde ikke sige mere . . . . nej, nej, han kunde ikke! havde han vidst om at det var saa magtpaaliggende, skulde han ikke ha kommet med dette . . . . nej, ellers Tak! Penge skulde han ikke have — det var saamen ikke noget at ta Betaling for.«

— Lo gik frem og tilbage paa Gulvet som en Bjørn i sit Bur. Endelig blev han staaende at

se paa den lille, saa denne atter begyndte at rokke paa sig.

»Hvad hedder du? Enok Hansen? .... naavel, tror du ikke at den tykke vidste, hvad han gjorde, da han gik, før Konstabel kom? Jo det var fordi han stal min Hund.«

Den lille Mand sad med optrukne Øjne og saa meget ulykkelig ud; han magted ikke at give gode Raad i dette Stykke.

Næste Dag saa mange Folk — det var nemlig ved Middagstider — Lo gaa afsted langs den Vej, der førte til Havnestedet, væsentligt kjendt for sit gode Vertshus »Evas Æble«. Han havde en liden Ransel paa Ryggen og en tyk Stok i Haanden. Over Skulderen hang det nypudsede Gevær og Krudthornet. De som kom ham paa nært Hold, sagde at han saa daarlig ud nu igjen . . . han var maaske atter begyndt at drikke.

Lo var borte noget over en Uge. En klar Solskinsdag kom han tilbage — uden Soja.

I det hele maa en sige, at fra den Nat Soja kom bort fra ham, fik Anders Lo det elendigere end nogen anden. Hele Manden smalnede af og blev endog lavere af Statur end tilforn. Han

spiste ikke noget, der var at tale om; men begyndte igjen at drikke. Tidt hented han den lille Ormunge, naar denne var i Nærheden, og han sad og hørte ham snakke. Saa underligt det kan synes, ligte han Ormungens Smaaprat; han skjænkede i for ham og bad ham sige mere.

Og naar Anders Lo blev overstadig beruset, bad han den lille skaffe sig Soja tilbage, noget denne altid loved.

Men engang, da han var i det Hjørne, fandt han ud at Ormen havde stjaalet Soja fra ham og han holdt naturligvis paa at myrde den lille. Siden den Tid var de ikke saa ofte sammen: Ormungen vogted sig.

— En Morgen i Førstningen af November, syntes Lo at høre en Hund gjø langt borte. Han for op og troed sikkert, det var Sojas Glam, thi den var tung og stærk. Strax gik han ud og drev om i en halv Mils Omkreds; men da han kom hjem ud paa Eftermiddagen, havde han ikke set nogen Hund. Efter den Stund havde han det nu meget travlt med Hundeglam; næsten altid gik han og lytted efter slige, saa han ofte ikke selv var vis paa, om det, han hørte var virkelig Lyd eller noget, han troed at høre.

Men en Nat vaagned han op og laa længe vaagen. Da kom pludselig to Glam til ham — ganske tydeligt. Hurtig stod han op, klædte sig og gik afsted, tog endda noget uldent om Halsen, da det var Høst.

Om Morgenen var han set at vanke om en hel Mil borte fra der han boed. Han gik da og jodled og sang. Det var en gammel Kone, der plukked Nyper, som saa ham; men intet lagde hun Mærke til, som var værdt at jodle for.

Men nu kommer det mærkeligste af det hele. Der gik to, fire, otte Dage og Lo vendte ikke hjem igjen. Saa gik en Uge til og saa en Maaned, men ingen saa mere til ham.

Huset hans blev, mens han var borte, besøgt baade af den ene og af den anden. For det Rygte gik, at der fandtes meget af Drikkevarer derinde. Men som rimeligt kunde være, saa der ikke videre propert ud af alt det Besøg, for der kom saamen ingen og vasked af efter dem, som smudsed til der. Tidt kunde ogsaa en og anden, som ikke havde sit eget Stel eller som var sent ude gaa derind en Kveld og ligge over der til næste Morgen — ja det hendte endog at man slog sig til Ro der om Dagen. Følgende gode

Eksempel herpaa: En Middagsstund saa tre Mænd, der tilfældigvis kom ferbi, Døren staa paa vidt Gab. De gik derind og fandt to daarligt klædte Mandfolk, som havde drukket sig halvdøde paa Brændevin, de enten selv havde haft med eller havde fundet derinde. Den ene laa paa Sengen, den anden paa Gulvet ved Siden af Sengen. Han havde øjensynlig ogsaa ligget paa denne, men var faldt ned i Fyldesøvnen. Begge to var røde og blanke i Ansigtet efter Sviren, og de sov med vidtaaben Mund og Tungen halvt ude. Der blev puffet og rusket i dem; men det var umuligt at faa dem vaagne.

Men den ene af de tre, der fandt dem, var en Mand, som godt kunde like det muntre. Derfor gik han hen og kneb dem i deres Næser, først hans i Sengen, saa hans paa Gulvet. Næserne var rødagtige før; men da han havde klemt nogle Gange, blev de hvide, og da han havde gjort det endnu nogle Gange blev de blaa. Og han kneb dem saa haardt, at de andre lo og bad ham agte sig at ikke Næserne faldt af efter slig Faldera, hvortil den muntre svared, at om det skulde hænde, gjorde det ingenting, da de to, hvem Næserne tilhørte ikke kunde kjende Værken.

Det havde de vel heller ikke kunnet; ialfald nu rørte de sig ikke det mindste.

— Men omtrent tre Maaneder efter at han var set sidste Gang, rygtedes det, at Lo var i Nærheden, og meget kunde videre siges om den Ting: Han var den forrige Kveld kommen til Landhandler Frederik Syver, naturligvis meget drukken. Det var saavidt han fik Hus der. Samme Dag var en anden Mand, en Tolder, kommen til Landhandleren, og denne havde med sig en stor Bulbider, rigtig et stygt Svinetryne af en Hund. Denne gik om Kvelden rundt og gjøede, thi Tolderen havde tat sig en ordentlig Svir med Landhandleren og havde glemt at faa den ind. Gaardsgutten, som hørte den gjø, vilde lukke den indenfor, men hans gode Vilje nytted intet. Hunden vilde vel ikke lystre andre end Tolderen i det Stykke; maaske var den sur, fordi han saa rent havde glemt den. Men netop som Gaardsgutten vilde opgi det hele og gaa ind til sig selv, faar han se en Mand, som han troede var Tolderen, komme ravende henimod Hunden og plystre paa den. Den kom ikke; men Manden holdt ved at plystre og gaa efter Hunden, som gjøede vildere end før. Og pludselig hev han

sig over den og greb den i Nakken. Det store Dyr lod nu til at bli rasende: hylte og glefsed. Men Manden slap ikke Taget; der blev et rent Basketag mellem de to. Gutten, som aldrig havde set slig Komedie før, stod rolig og betragtede dem, og det havde han god Tid til, thi de holdt længe paa, slos rigtig som gale. Tilslut faldt Manden overende og de rulled sig paa Jorden en Stund; men saa var han oppe igjen og fik et drabeligt Tag i Hundens Strube og Nakke. Nu gav endelig Dyret tabt: Manden slæbte den efter sig. Fremdeles stred den mod en Del, men var ellers tam og hylte ikke mere. Langsomt gik det op mod Gaardspladsen, over denne og henimod Døren. Men da havde Taget i Struben gjort, at Hunden laa saa lang den var og rørte ikke et Lem.

»Den er vist død!« sa Gaardsgutten. Men den anden hørte ikke. Han bare tog og slæbte det stygge Dyr med sig ind og opad Trapperne under stort Don. — — — Saa gik Gaardsgutten ind til sig selv og tænkte, at det var ogsaa en Maner at holde Hund paa.

Men næste Morgen gik Tolderen om og raabte: Rosalinde, Rosalinde! Ogsaa nu var Gaardsgutten i Nærheden og han tog til at undres

over mangt og meget. Men allerbedst som Tolderen raaber, kommer den stygge Hund farende ned over alle Trapper med Tungen ud af Halsen: det hørtes ud som en skreg og blak efter den deroppefra. Nu bandte Tolderen, saa Skraaen gik ham i Vrangstruben; det var en hel Bunke vakre Eder han leverede fra sig, og Meningen af det hele var, at dette begreb han saa sandelig ikke!

Gaardsgutten maatte gaa ind og le fra sig: han var igrunden en ful Fyr, samme Gaardsgut, som altid lo bedst, naar han lo alene. Men Historien fortalte han til alle som vilde høre derpaa, og derfra naaed den did, Lo boed.

Da derfor Anders Lo Dagen efter kom gaaende, saa alle, han mødte, efter ham, som han langsomt drog sig over Moen. Han havde ikke Ransel og ikke Børse længer, bare en Taske ved Siden og en lang Stok som han staged sig frem med.

Han saa ikke til nogen af Siderne; gik bare lige ind og stængte i efter sig.

Fra nu af gik han sjeldent ud. Man paastod, at han ikke gjorde andet end at drikke, og at de faa Ture, han gjorde, gjaldt aleneste Brænde-

vinen. Det gik tilbage for ham i andre Maader ogsaa. Jordet med den tykke Furu paa solgte han for ingenting at kalde, og det brede Egetræs Bord, som havde været i hans Slægt ligefra Oldefaderen, gik samme Vej.

— Man fortalte, at Lo var ræd for Mørket, at han, naar Natten kom, ikke lagde sig til at sove som andre Folk, men brændte Lys og laa i Sengen og snakked hen for sig i det evindelige. Det var en stor Moro for Ungdommen at gaa udenfor og kikke paa ham, men omsider mærkede han vel dette; thi en Kveld var en Skindfæld hængt for, saa de saa kun en Lysstribe øverst oppe. Ingen besøgte ham forresten. Kun en gammel Kone, som hans Søster havde været god imod saa ind til ham i Ny og Næ, men engang, da hun kom, havde han haft Fyldegalskab, saa hun blev skræmt ud igjen i det forteste og turde ikke gaa den Vej oftere. — — —

En Dag, da det begyndte at vaares, kom den lille Kramhandler med sine Staalsager til Lo's Egn: Ormungen, den eneste Lo vilde se, da Soja var gaaet fra ham. Han gik did Lo boed, men kom lige efter ud igjen, løb til den nærmeste

og spurgte efter Præsten, »for nu skulde Anders Lo netop til at dø.«

Præsten var en halv Mil borte; men en ældre Bonde gik med den lille ind, hvor Lo holdt til...

Der laa han paa Sengen, gulgrøn i Ansigtet, forfærdelig mager og med det stive, haarde Ansigt som hos en Død. Havde han ligget stille, maatte man ogsaa ha tat ham for et Lig; men Fingrene, de tynde, klamme, pilled uafladeligt omkring og samled sig Gang paa Gang ved Brystet, som om nogen killed ham der.

Bonden spurgte ham flere Gange om, hvorledes han havde det; men han svarede intet. I Stedet hørtes bare ligesom en Latter eller en Hoste, dybt, dybt dernede. En Stund efter gik Bonden: det var bedst at faa hentet Præsten, for at der kunde bli læst nogle Guds Ord over ham. Og den lille Mand blev alene med den Syge.

Men da Præsten kom ud paa Eftermiddagen, var Anders Lo allerede død. Den lille danske Kramhandler havde været hos ham hele Tiden. Han fortalte, at Lo havde ligget som da de fandt ham hele Tiden. Kun en eneste Gang lige før han døde, havde han aabnet Øinene og sagt, at

de skulde jage ud den store Tævehund, som laa paa Gulvet Den havde aldrig været hans.

Det allersidste, han havde sagt, gik ud paa, at han var norsk Odelsbonde, og at han kom fra Konger — ligefra Haarfager og Sante Olaf.

MINDER.

De tre Venner tilegnet.

Jeg mindes de langelige brune Holmer og Skjære, ofte med en Sjøfugl paa, der vendte sit hvide Bryst mod Kveldsolen og vented paa Sildens Komme.

Og Byen mindes jeg som den laa bag Skjærgaarden, bredende sig stor og tryg med Hav mod Syd, Fjeld mod Nord og Ager og Lyng paa de to andre Kanter. — —

For en Tid siden kom en Kjending fra Byen. Og han tegned den og satte et Vers under, gaaende ud paa at den var falden sammen til Støv.

Og han fortsatte: Om ikke Byen i og for sig var saa fin, var det dog noget, saa vakkert ved Beliggenheden og Omgivelserne, at en maatte lede længe for at finde Magen.

Som nu de Morgener! I den sene Høst og ved Vintertid stod Solen op lukt fra Sjøen. Og der den stod og bævrede langt nede i en lys Taage

som en stor mørkerød Kugle, saa farved den Taagen rød og Havet nedenunder gløded som Lava.

Ja, svared jeg, men om Sommeren og. — Solnedgangene! Naar den varme Luft havde slaat sig kold mod Vejen i Nord og git fra sig Dampe og Taage. Da vendte mange sig om og mindedes Verdens Undergang ved Ild og Svovl. — Men i disse Stunder plejed der altid at komme en laber Vind, der føltes som en Strøm af lunkent Vand, og denne Vind gik videre mod Vest, smøg sig ind mellem Korn og Lyng og hvisked og fløjted i Kvelden.

Men dette kan endnu findes der. Men alt det andet. De gamle Verfter med Sjøboderne, der laa og skinned som forgyldte i Høstmiddagens Sol. Og Haverne med det grønne og røde — Levkøjer og Roser! De gamle Gaardsrum, hvor vi leged Kjøbmænd med Glasskaar som Mønt. Og Skurene hvor Byens Haner sad, som gol naar det begyndte at lysne.

— Kom, sagde han, lad os i Tankerne gaa hen ad de slidte Stene, hvor de gamle Strandgader laa. Lad os standse lidt paa hvert Hjørne og se til at mindes Historierne, dem vi fortalte, naar

vi skrifted for Tolderen, saa han lo og tændte Piben over Lampen, mens Gnisterne føg.

Og vi gjorde saa: vi snakked om Vaaren derhenne, naar det fine grønne kom frem, om Sommeren, naar Regn og Sol vexlede saa det damped fra sort Jord og grønt Græs. Og vi snakked om Høsten, naar Bladene faldt og de spinkle Græsstraa fik Rim over sig og bøjed sig til Jord som smaa Sørgepile.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Hold saa Hatten op, mens jeg kaster Historierne ud! De synes mig lig disse Kobberdanker fra en svunden Tid med gamle, halvglemte Stempler paa.

PAA HOLMERNE.

Naar Sommerkvelden lagde sig fin og stille over den gamle By og den østlige Himmel bævrede i lyserøde Kulører, saa var det vanskeligt at gaa lige hjem og lægge sig til at sove. Meget bedre var det at ta en Tur til Holmerne langt ude; gjøre sig i Stand med Fiskesnøre, Kaffekjedel, Brød, Øl og en Flaske Vin og drive afsted gjennem Gaden, mens andre Folk krabbed i Sengen derinde bag Husvæggene.

I de lange Sommerferier gik vi mangen lys Nat ned ad den gamle Tomt til Alkejægerens Baad, og vi roed ud til Holmerne og laa der hele Natten ved Baal af Ved, sanket fra Klippespalterne eller lige fra Sjøen: tidt store vaade Kubber, som bare kunde bruges, naar Baalet brændte og Ildmørje laa underst.

Men slige Kubber kunde vare længe. Naar vi vaagnede om Morgenen, efterat ha sovet flere Timer, laa de endnu og brændte med rød Ild og blaa, fugtig Røg.

Over denne Ild hang strax efter Kaffekjedlen og sang. —

Havde vi saa drukket Kaffen og spist vor Mad, var det at ordne Fiskeredskaberne og lægge ud til Dybningen. Andre Baade kom ogsaa did; fra Byen og Holmerne omkring, og hver havde sin Plads, den han mente var den bedste.

Omsider var alle samlede og man laa roligt og fiskede, nu og da kikkende over til de andres Baade for at se om de fik noget.

Men stundimellem kunde der bli Leven i en af disse. Det kunde være en Ædderfisk, som en havde faaet paa Krogen, men som ingen turde røre — eller saa kunde det være nogle som blev usams: Om nu engang der kom en Del svenske Fiskere og lagde sig til at angle. I Begyndelsen sad de rigtig pent og stille i sine blaa islandske Trøjer, men uden vi vidste Ordet af det blev der et forfærdeligt Leven blandt dem. De slaas saa det stod Gnister efter og de hev hverandre overbord friskt væk. Tilslut var der bare to igjen,

som laa og rulled sig paa Dækket. Men da endelig Besætningen havde entret op igjen ad Dræggetruget, saa satte de sig roligt til at angle videre, som om intet skulde være hendt. Og da fandt med en Gang Fiskerne rundt om, at dette var Latter værd, og de lo, saa det var som et eneste Latterkor fra alle Baade paa Dybningen.

Saan henimod Middag hørte Fisken op med at bide; den sov. Da roed vi hjem og lagde os til at sove vi ogsaa; thi vi var trætte af Natten paa Holmen.

Og dog næste Kvelden rejste vi maaske igjen ud; thi vi holdt af disse Ture. Og et er vist; en Gang fandt vi en gammel Fiskerhytte der langt tilsjøs, underlig som »Svenskeskipperens« Skur. I den indrettede vi os og blev der næsten en hel Uge. Vi leved der ganske som andre Fiskerfolk. Sejled, skjød og fisked Dagen saa lang, og om Kvelden sad vi inde og drak kogt Vand med Sukker og Brændevin i. Eller vi tog en Tur langs Stranden, som var jevn med fin Sand; her leged Bølgen sig, klingred mod Stenen som skjørt Glas. Og alt var saa stille — langt ude fløj maaske en enlig Maage, der bekymret skreg for sin Unge. — — —

Naar saa Ferierne var forbi og Sommeren død, da tænkte vi gjærne tilbage paa de Ture til Holmerne. Og kan hænde vi tog Sommeren for os, som en tar Billedbogen frem, naar en er liden — og vi bladed den igjennem, mens Løvet faldt.

FØR FRIDAG.

Men ogsaa om Høsten kunde det være dejligt at leve! Som naar der nu kom en tindrende Dag i Oktober med blaa Himmel over det vemodige gule og røde. En Dag med forunderlig Sol; ikke den hvide, blinkende Sommersol, der strejfer alt, blank som Staal, og blir borte; men den gule Sol, der lægger sig ganske tyk, breder sig over hver Ting som lys Bronce.

En slig Dag mindes jeg endnu. I sidste Time, mens Alkejægeren strævede med sin Latin, kom Rektor ind og sa: »De skal ha Maanedslov i Morgen!«

Hvor Ordet virked! Værelset blev lysere, udenfor begyndte Fuglene at synge. Fridagen laa som Sol der bag, alting kom paa Guldgrund. Vi gik hjem over i lys Stemning og spiste Middagsmaden saa uvorrent, at vi spildte paa Dugen og fik Paamindelse om at holde Gaffelen pent og ikke

slurpe. Men hvad Pokker gjorde det — vi sad jo og lo indvendig.

Saa fort Middagen var færdig, tren vi for vore strænge Fædre og fortalte at vi vilde være flittige og bad om Penge — klapped dem rigtig paa Lommerne, saa Dukaterne sprang. Og saa gik vi ud, vi tre Venner, og snakked sammen lunt og længe. Henad den gamle Vej gik vi; der stod de store Træer saa forunderlig klare med sit grøngule Løv, hvorigjennem Sollyset sitrede. Alkejægeren havde Langriffel med, for om han nu skulde træffe en Fugl? Den traf han ikke; bare nogle skidne Kraaker stod og skreg paa Myren.

Saa bøjed vi af til den nye Vej og tog som snarest indom gamle Marie, det snilleste Fruentimmer, der nogentid er skinnet Sol paa. Af hende fik vi Kirsebær, dem hun selv var ude efter, og da de var forbi, sad vi stille og røgte, mens Marie fortalte os, hvad der hendte hende for noget rart en Nat, for mange Aar siden, dengang hun tjente hos Konsulen. Hun havde set en ung Herre komme ind ad Døren med stor, hvid Krydskrave i Brystet, af dem, de brugte før i Tiden. Hun var ikke bleven ræd ham; men han var saa hvid, at han ikke hørte det jordiske til. Og da

han havde staaet og set paa hende en Stund, saa svandt han bort ligesom af sig selv, men fra der han blev borte, kom nogle fine Toner som fra en liden Streng. — — —

Kort efter at hun var færdig med Historien, kom Sønnen hjem. Af ham fik vi laane en Skjægte, tog Farvel med Marie og sejled langt forbi Odderøpynten og vendte først hjem ud paa Kvelden.

Nu kjøbte vi Øl i en Kjelder og drev ned i Stranden fra Holbergs Gade af. Dernede, under det røde Stillads, stod vi og drak af Flaskehalsen, og Alkejægeren sang en vakker Sang om »Lorlen« som laa stille og klunkede paa Guldharpen — ude paa Havet af Vin.

Men langt nede i Havbrynet flammed det rødt af Kornmod og længer i Vest hang Maanen ganske tung mellem sorte Skyer, saa Sjøen lyste i dobbelt Skin. I Mellemstunderne, naar Maanen gik bag Skyen og Kornmodet sank, kom Skyggerne strygende opover og vifted omkring os som Flaggermusvinger. Og snart fandt vi det uhyggeligt at staa der længere. I en Fart stilled vi Flaskerne op langs Gjærdet, kaldte dem ved Navne som Skolens sorte Adjunkters og blak dem i Knas.

Saa drev vi opover.

Paa Borgerskolens jerngitrede Traps stod Otto og rysted sine lange graa Haar og holdt Tale for en ung Konsul som var død, men som han ikke kunde glemme. Og han fortalte alle, at Konsulen engang havde besøgt ham og sagt: »Kjære Ven! jeg befinder mig vel her,« og han havde været en »Guds Finger« for ham. Men nu havde Otto en Kala hjemme, som skulde lægges paa Kisten — en hvid Kala, der ligned en Vase.

— En Stund stod vi der og hørte paa Otto holde Tale i Maaneskin om den unge døde Konsul og den hvide Kalablomst. Men omsider gik vi videre, tog til højre langs Brogaden og langt ud paa Lundssiden, hvor Trosterne sov i Alme-Træerne. Under et stort Træ laa ogsaa nogen og sov og det var fire Topdalsbønder — den ene Martin Jeel, som vi kjendte. Ham vækked vi, men som alle søvnige Folk var han uhyre brøsten og kaldte os for det forskrækkeligste han kunde finde paa. Men da han var færdig hermed, gned han Øjnene og vækked de andre tre. Ikke før var disse blevne vaagne, før de gav sig til at hale noget ud af Lommerne, og det var Romflasker. Se dem drak vi af alle syv, saa længe der var Draaben

igjen. Og imens sad den ene af de tre og sang uafladeligt:

»De fordømmede Murerdrenge
slog i Bordet, tog sig en Dram.
Her er Gutter som har Penge,
vi vil ha vor Vilje fram.
For naa vil vi ikke mure;
men vi vil bare ture —
for allesammen, allesammen har gjort Strejk,
har gjort Strejk, ja de har gjort Strejk! . . . .

alle vi andre:

For allesammen, allesammen har gjort Strejk —
ja, for de har gjort Strejk.

Da Romen var drukket, var det vor Tur til at spendere; men den meste Alkohol vi bar paa os, var en Flaske Floridavand, som Konrad havde kjøbt til sin Søster. Den trak vi op og kaldte det Genever: »Vilde de ha Genever, hvad?«

»Gu vilde de saa!« — og saa drak de op Floridavandet.

Men dette slog dem liesomKøller og de blev saa syngende af sig, at vi blev rædde for at Lensmanden skulde høre det og komme dragende

med sin Betjent og sin Bulbider. Derfor stak vi af det forteste, vi kunde.

Enden paa Kvelden blev, at vi listed os udenfor Skræddermester Flock og mjavred som Fanden. Da kom Skrædderens Bror den fule Bogbinder luskende paa Hoselodder. Han sa: skt! og kasted Vand paa Gaden. Røg vi saa i Hob med vældigt Katteskrig og for afsted — ud paa Vejen til Lillehelvede, hvor Sjøgutter sad med Pigerne og spilled Trækspil.

— Endelig sent paa Kveld gik det hjemover, mens Maanelyset gled let og klart gjennem de stille Gader og Taarnuret slog tolv langt borte.

DE TRE BLONDE-

Det var nogle vakre Guldfugle vi tre Venner var glade i. Og blonde var de alle. Og kloge Folk sa, at de lo alt for meget — at det var nogle smaa Fæ.

De hed Emma, Dora og Johanne.

En Kveld tog vi til Vejen op did, de boed. Men midtvejs møder vi Tobias, som havde drukket hos Madam Milen og som derfor var meget modig.

Men hvad skulde vi nu gjøre? Vi var tre, og de var tre, og slig skulde det være — ikke nogen ensom Fjerdemand. Imidlertid lod Tobias til at vilde være med; han hang sig fast mellem Alkejægeren og mig og trasked afsted, indtilbens som en Mohikaner.

Vi hvidsked sammen: hvad i al Verden skulde

vi gjøre? Men ingen fandt paa Raad. Da vi kom længer ud, prøved vi at springe fra ham, men til ingen Nytte. Tobias løb vistnok som en Kyr; men han var drægtig! Kom han først i Fart, kunde han kappes med hvem som helst.

Saa var det ikke andet at gjøre end at prøve Kneb.

»Det er sandt«, siger jeg og dunker til de to andre. »I Aften maa vi passe os. Vi kan ellers gjærne bli' fakkede.«

»Kan vi det?« spør Tobias.

»Ja vi kan! Emmas Onkel ved om at vi gaar Maaneskinstur heroppe, og han er saa stræng — jeg tror han er gudsfrygtig.«

»Ved han om det?« spør Tobias igjen.

»Ja, du hører jo det. Derfor har han sat den lange Hans, han med alt det sorte Skjægget, til at vogte paa dem, og faar han fat paa nogen af os, saa ved jeg ikke, hvordan det skal gaa.«

»Det er ikke grejt for dere«, siger Tobias, »Emmas Onkel kjender vores Rektor.«

Vi gik videre og naaed op. Derindenfor saa vi Emma staa. Hun syed paa noget; men vi kunde ikke se hvad det var. Vi saa bare det lille lyse Hode over det røde Halvgardin. Lampen

stod ganske nær . . . vi forstod at hun snakkede med nogen i Værelset.

Lidt efter kom Dora frem og et Minut efter Johanne. Hun gik omkring med sin kjække Reisning, den hun havde faaet i Bergen, og raabte: »Dora, har du skommet Fløten?«

Nu begyndte vi, ved Gud, at ønske Tobias væk.

»Hør engang«, sa jeg, »naar dere ser dere omkring, saa er her i Grunden svært uhyggeligt. Jeg synes, det kjendes ud, som nogen lurer paa os. Jeg hører ingenting, men alligevel! her er ligesom noget . . . Ugler i Mosen, hvad?«

De to andre skjønte, hvor jeg vilde hen, nikked til mig, som bad de mig bli ved. Men Tobias tog det alvorligt: han sa hys! og lyed saa hans Ører stod stive.

Saa talte Alkejægeren:

»Ja det kan være uhyggeligt her ved Kveldstider. Saa let en kan bli fakket, hvad?«

Vi saa os omkring . . . i Virkeligheden var her underligt mørkt i den lange Allé . . . Træerne stod og hvislede med sine gule Blade.

»Jeg foreslaar«, sa jeg, »at vi ser os lidt omkring. Husk paa, vi er jo næsten paa Krissti.«

Vi gik rundt Huset og lod som vi snusede. Tobias gjorde det virkeligt. Han lusked sig frem Skridt for Skridt og strakte Hals for hver Gang som en ræd Fugl. Men saa med en Gang braged det løs fra os tre: »Au, der er Svarte-Hans!« og vi afsted til vi kom til en Hæk, bag den kasted vi os ned og saa Tingen an.

Men Gud forbarme sig, saa Tobias løb! Han skræved over den Hæk og næste, løb som jeg aldrig har set nogen løbe, og væk var han i en Fart.

»Blir han ved saa'n med femten Mil i Vagten saa tænker jeg snart vi er kvit ham. Kom lad os saa gaa hen at plystre.«

Vi gjorde saa og ligeefter kom de ud alle tre. De kom bare som snarest i det blotte Kjoler uden Hat paa Hodet, saa Vinden vimplede de lyse Haartotter, hvor den vilde. Har De mærket det? — hvor meget sødere en saadan blond liden er, naar hun staar barhodet og varm ude i det frie? Den myge, syttenaarige Figur, Haaret, Øinene og den lille røde Mund med de hvide Tænder bag kommer da meget bedre til sin Ret, end naar Hat og Kaabe kommer til.

Forresten var de ikke videre villige i Aften;

det var saa mørkt, sa de — havde det endda været Maaneskin.

Omsider gik de da ind efter sit Ydertøj, og vi gik henad den lange Allé til »Kransen«, hvor de hvide Kiselstene laa. Der satte vi os paa Bænken og snakked sammen og fortalte om Tobias; ja Alkejægeren gjorde ham efter, hvorledes han løb, og da holdt vi naturligvis paa at dø af Latter. — Den Pokkers Alkejæger! han kunde nu ogsaa gjøre Komedie, saa man kunde gi Penge ud for at se!

Bagefter sang Emma som en liden Glasklokke — fine, spinkle Toner højt oppe.

Ak, var jeg blot Prinsesse, Prinsesse, Prinsesse, ja!
Ak, var jeg blot Prinsesse med fine, røde Sko.

Alt tyded saaledes paa, at vi skulde ha det rigtigt muntert den Kveld, hver med sin. Men saa hendte noget: en kom pludselig hen til os . . . en Pige, et Fruentimmer med svær Hat paa Hodet.

Det var Fina! . . . jo, vi vidste nok, hvad hun var for en. Vi saa tydeligt de altfor røde Kinder og de store glanende Øine . . . hun gik os ganske nær og kigged os i Ansigtet; Brændevinen stod ud fra hende . . .

Da hun havde gaaet omkring til os alle tre, siger hun ganske højt: »Jeg trodde det var Oline og Hilda — reis til Sjøs med dere — gjør det!« Saa vendte hun sig om og lo: haa, haai i! — gik saa afsted og blev borte.

Der kom noget sært ind ved dette fulde Fruentimmer og hendes Latter . . . Vi mærked at de tre med en Gang blev saa stille af sig — indtil Emma sa:

»Huf, det var den Pigen, som ikke er skikkelig.«

»Og saa'n svær Hat,« sa Dora, »med Roser paa denne Tid . . . det er frygteligt at hun ikke ærer sit Kjøn mere.«

Vi Mandfolk var naturligvis enige.

»Hun var vist svært fuld i Aften,« sa pludselig Johanne. »Ellers plejer hun ligesom at være ræd af sig.«

»Aa«, tog Dora igjen i, »jeg bliver rasende naar jeg ser hende — det ligger i min Natur.«

»Jeg ved ikke . . .« Johanne sad og saa hen for sig — »jeg blir bare saa lej!«

»Vil du kanske forsvare hende?«

»Nei . . . men alligevel . . . har dere lagt Mærke til hende om Formiddagen, naar hun ikke

har den stygge Hatten paa, men bare det brune Uldtørklæde om Hodet . . . da gaar hun bestandig alene, og da ser hun ud, som om hun syntes alting er sørgeligt.«

Ingen svarte paa dette. Johanne var saa snil, kanske altfor snil som nu med dette. Men alligevel! Og saa havde hun saa'n vakker Stemme — det lidt Bergenske faldt saa klart og blødt.

— Men alt det viltre, morsomme var borte nu. De tre var komne ud af Humør. Det var blit saa mørkt og underligt omkring os.

Vi reiste snart efter og fulgte vore blonde hjem. Sa Farvel uden at have kysset dem engang. At nu ogsaa den Fina netop skulde komme nu. Vi skjeldte hende ud for, hvad hun var.

VOR VEN TOBIAS.

Næste Dag traf vi Tobias. Han vilde endelig vide, hvor vi var blevne af. Vi svarte, at vi løb langt afsted — næsten ligetil Bækken, saa vi ikke kom hjem før sent.

Tobias smilte hovent og vendte sig mod os.

»Goddam! — var vi gale? .... Der maatte da være Maade med Løbing! hvad løb vi for, om han maatte spørge .... Hvis Hans var kommen til ham, saa skulde han ha slaat ham sammen som en Knækparasol! .... Og saa helt til Bækken .... nej det var jo rent bort i Natren, det der. Hvad tænkte vi paa?«

Alkejægeren blinkede til os andre, som lurede han paa noget.

»Hør nu .... vilde Tobias nu høre! .... Han skulde ikke angre paa at han ikke fik slaat

Hans i Gaaraftes; nej, det kunde vist bli Raad for det endda .... for vidste han, hvad Hans raabte efter dem? Jo han raabte: »Jeg ser den ene af dere — det er Tobias!« Og siden har han vist fortalt det til flere .... Jo, Tobias kunde være glad alligevel! Han kunde endda komme til at slaa løs der. Alkejægeren vilde raade ham til at slaa Hans mellem Øjnene, for det virked som Krudt .... eller bag Øret, helst hvis han kunde faa Hans til at lude sig lidegran og holde Hodet paa Skakke.«

Men Tobias standsed op.

»Hvad mente han? — Var det sandt? havde Hans set ham?«

»Ja det havde han vel siden han kunde si: »Tobias«. I Kveld kom det kanske for Emmas Onkel, saa blev han kjendt Mand med det samme.«

Men dette likte ikke Tobias paa nogen Maade. Han blev ganske hidsig af sig. Det var da ogsaa en Rakkers Ting, om han skulde bli fat for en slig Kat, som gik og lusked der han ikke fik Lov. Han vilde ikke være med paa den! nej, hvis det blev Vrøvl om den Ting, saa vilde han forklare Sagen som den var ....

Alkejægeren forstod saa godt dette; men hvad skulde slig Onkel gjøre andet end at passe paa.

Der maatte da være Skikkelighed til her i Verden, for ellers vilde alt se forbandet ud. Ja naar han engang blev Far, saa skulde de min Sæl ikke faa Lov til at rende gale med Tungen ud af Halsen .... Nej Skikkelighed maatte der til.

Vilde nogen si andet, end at han Tobias, var skikkelig?

Nej, det vilde vist ingen si, som kjendte ham. Og derfor skulde han i Kveld gaa hen til Hans og forklare ham Sagen som den var .... si at han vilde saamen ingenting af Vigtighed, bare spadsere .... saa skulde han puffe Hans i Siden og rykke ham lidegran i Skjægget, for saa vilde Hans bli glad. Og naar det var kommen saalangt, saa skulde han be Hans ikke fortælle det til Emmas Onkel ....

Tobias gik længe og grunded. Snart vilde han og snart vilde han ikke Engang blev han næsten brøsten af sig: Han havde ingen Satisfaction, om han saa maatte sige .... ingen Satisfaction at gi en Fyr som Hans. I Grunden gav han baade Hans og Emmas Onkel og hele Sulamitten et Slag li'e der, de sad, naar de hvilte sig. For Fanden! var han ikke fri Mand? Havde nogen noget med ham at bestille? — Havde det endda

været i Rusland, der de sender Folk til Sibirien, hva! .... men nu var det i Norge og her havde de sgu den frieste Konstitution i hele Verden.«

Men nu tog vi andre i.

»Javel, værsartig .... saa kunde han gaa hjem og vri Nøglen rundt for sit eget Kammers. Han maatte jo huske paa at Emmas Onkel kjendte dem hjemme« ....

Dette lod til at bestemme Tobias .... han gik langsomt som en grætten Bjørn og spurgte sluttelig, hvor Hans var.

Jo, det vidste vi. Han var paa Værkstedet hos Snedker Svensen .... han kom snart .... akkurat Klokken syv .... det var jo som det skulde være; nu mangled den netop ti Minutter.

Vi vendte om og naaed Verkstedet lige som den slog de syv Slag paa Taarnet. Vi satte Tobias af udenfor Porten og selv gik vi over paa den anden Side af Gaden.

Fra der, vi stod, kunde vi se ind i Verkstedet. Folkene holdt just paa at gjøre sig færdige til at gaa. Lamperne blev en for en skruede ned og slukkede. Hans saa vi saamen ogsaa; han stod saa at sige og balancerede med hele sin sex Fods

Krop for at faa Trøjen paa. Nu og da snakked han med en anden og de lo begge meget.

En Stund efter kom han ud sammen med den anden. De blev staaende at snakke, tog hverandre i Haanden flere Gange ligesom for at skilles, men havde saa endda et Ord at sige hinanden. — — —

Endelig kom Hans gaaende alene, krydskastende sine lange Ben.

Tobias gik efter. Vi fulgte dem begge paa den anden Side.

»Godaften!« . . . Tobias hilsede meget høfligt.

Hans snudde sig.

»Godaften!« — — det lod til at han blev overrasket.

»Jeg vilde gjærne tale nogle Ord med Dem.«

»Jasaa?« — Hans mudde Ansigtet mod Tobias og ventede.

»Ja . . . det var jo en egen Sag, denne. Han vilde gjærne snakke med Hans for at faa Greje paa noget . . . noget som bare Hans kunde gi ham Greje paa. Det var bedst at ha Tingen paa det rene og ikke noget, som kunde misforstaaes . . . For, om han saa maatte si, det var tidt at en liden Gnist kunde tænde op en stor Ildebrand.«

Hans saa endnu vedholdende paa Tobias.

»Ja—a,« sa han langsomt og tog sig om Skjægget; »det var ikke lidet sandt: en Gnist kunde tidt tænde op en Ildebrand . . . det var saa sandt, som det var sagt. Som naa denne Branden derhenne i Tøjfabrikken. Den skulde rigtig være kommen af en Gnist fra en Fyrstikke . . . . det var naa disse Sikkerhedstændstikker, som skulde være saa trygge . . . aanej, maatte han be om Svovlstikker paa slige Steder . . . . . naavel, Hans indrømmed det: de stinked og rev i Næsen; men saa var de tryggere . . . Havde Tobias lagt Mærke til, naar en Sikkerhedsstikke var brændt ud, saa var der altid en Glo igjen, der Krudtet havde staaet . . . Sligt Skidt agted en ikke paa . . . og saa faldt den ner og tog Fyr.«

»Nej, nu skulde han ikke ha noget af Branden,« — Tobias hørtes fornærmet ud. — »Hans vidste vel selv, hvad det var . . . . Ja rent ud sagt nu vilde han ha Orden i Tingen . . . . Det var altsaa om det fra i Gaarkveld . . . dengang de var ude at spadsere deroppe ved Kransen . . . . Aa, nu skulde han ikke se forundret ud — Tobias vilde forklare sig. Forstod han altsaa? Tobias havde aldrig i Evighed rendt efter Emma eller

nogen af de andre . . . og kom Hans og snakked om det til Onkelen, saa skulde Tobias sætte Sagfører paa ham, for han vilde ikke ha noget med at lægge sig op i det — — — Nej (nu tordnede Tobias) han taalte det ikke! Nu kunde han ha det at rette sig efter — — — ikke et Ord mere om denne Sag — godaften!«

Og Tobias nikked stolt og gik tilbage, mens Hans blev staaende stille og se efter ham — meget længe. (Vi hørte siden, at han havde sagt at Tobias maatte være gal.)

Men da vor Ven naaed os, krabbed vi saa at sige omkring paa fire af Latter. »Hold paa mig mens jeg ler ud!« »Lad mig faa noget Eddike for at slökke Resten!« — — — Ja det vared en god Stund, før vi kunde snakke ud — og saa . . . ja saa fortalte vi, hvad der var i Vejen og hvorfor vi havde leet, da Hans kom med sine Fyrstikker og Tobias med sin Sagfører. —

I Førstningen var Tobias rasende. Han slog efter os alle tre, og det var ikke meget langt fra, at han traf os. Men lidt efter blev han blidere: vi sa nemlig at næste Gang skulde han faa være med. Dora havde en Kusine — hun var nok mørk; men det gjorde vel ikke saameget.

»Nej,« sa Tobias alvorlig, »det gjør ingenting, for igrunden har jeg altid ligt dem med sort Haar og glødende Øjne.«

Vi vidste at Tobias just læste »Slottets Mysterier« eller »Skurken«, og at der fandtes adskillige gloende Ting i den Bog. Derfor tilgav vi ham dette, sa ham i det hele ikke imod, men fik ham i godt Humør. Sluttelig dunked vi ham i Siden og sa at han vist snart fik Skjæg, følte ham paa Kinden: »Død og Pine! nu kom der snart hele Børster«.

Da straalede Tobias's Aasyn som en Sol. — —

— Det saa ud til at Kvelden skulde bli klar, og det var Søndag i Morgen. Derfor gik vi op til en Styrmand, vi kjendte, og fik en Flaske »fra Linjen,« tykmavet som en liden drægtig Madame. Med den rubbed vi i Baaden og blev ude meget længe — saa paa nogen der laa og brændte Fyrværkeri bag Tangen. Røde og blaa Romerlys og store Raketter, der krøb tilvejrs som en Slange og knaldede af med gule Gnister.

TO AAR EFTER.

Men fra den Tid var Tobias vor egen. Vi var sammen hver eneste Dag, og naar noget kom paa: en Tur til Holmerne, en Santehansnat paa Berget udenfor med røde Tjærebaal — da maatte *han* ogsaa være med ellers blev ikke Turen som den skulde være.

Og i den dybe Allé ved Kransen gjorde vi ham kjendt med Emmas mørke Kusine.

Men lige efter vi havde faat ham mellem os, rejste jeg fra Byen og de tre blev igjen. Først to Aar efter kom jeg tilbage — men da var alt som før jeg rejste: Byen med sine Brygger og de gamle Boder, hvor denne Luft laa og drev som jeg saa tidt havde længtes efter: den fra salt Sild og Lage, fra tjæret Tougværk og gammelt Tømmer.

Og saa den lange Allé, »Kransen«, hvor de

hvide Kiselstenen laa og Huset, hvor de tre blonde boede.

Men dem traf jeg ikke; de var rejst bort for en Stund og det var ikke sikkert, naar de kom tilbage.

»Forresten,« hørte jeg, »de er ikke ganske som før. Jo — de to kan saa være, men Johanne er anderledes. Hun er blit saa stiv . . . . . de siger hun er emanciperet.«

»Det kan ikke gjøre noget,« forklarede jeg . . »det er bare i slige Smaabyer som denne, at Kvindfolkene taaler alt. I store Byer er næsten alle emanciperede.«

De tre, selv Tobias, gav sig paa dette . . . . . »Men de tror hun er Venstremand, og det er mange sinte for.«

»Kjære, hun er vel bare et intelligent Menneske,« forklared jeg atter . . . »se paa de kvindelige Studenter — de er ogsaa bestandig Venstremænd.«

Den Maaned jeg var hjemme var vi sammen hver eneste Dag, vi fire Venner.

FINA ROSA.

Saa godt jeg husker sidste Aften; den Aften jeg rejste for Alvor.

Jeg havde tat Farvel med alle. Klokken var næsten tolv; men Dampbaaden skulde ikke gaa før længer ud paa Natten; derfor gik jeg og drev paa Bryggen, frem og tilbage.

Det var en halvlys Augustnat med nogle faa Stjerner . . . . .

— Da hørte jeg ganske uforvarende Skrig længer oppe fra. I Førstningen agted jeg ikke videre derpaa . . . det var vel et Par Fruentimmer, som slos om en Sjouer — værsartig at fortsætte!

Men Skrigene holdt ved; jeg saa nogle Folk staa i Hob derborte og en Mand kom ud paa sin Gadetrap og kikkede derhen. Nu — kanske det var noget ligevel. Jeg gik derhen.

Det var en Konstabel, der saa at sige tog Tag med et Fruentimmer. Hatten var revet af hende og noget tyndt gult Haar stod til alle Sider — og Kaaben, en sid, tynd Kaabe, var flænget, saa man saa Kjolen. Hun stred imod som gjaldt det Livet og græd nu og da, virkelige salte Taarer som randt hende i Munden, uden hun agtede derpaa. Ret som det var satte hun i med nogle lange uhyggelige Hvin; hendes Røst var noget uklar, hvad der bragte en til at si: »hør saa hæs hun er!« — —

Dette holdt paa en Stund; men saa kom nok en Konstabel og nu gav hun sig med engang over. Ja, hun lagde sig plat ned, hvad bevirkede, at de to Betjente tog i, saa hendes Krop slæbte langs Jorden. Pludselig kom en gammel Mand til: »Hvad har Fina naa gjort?« . . »Hun har stjaalet.«

Manden svarte ikke noget paa dette; han stod bare og gjentog: »ikke vær for hard mod hinder! ikke vær vond mod hinder!«

Det sagde han endog til dem, som ikke havde rørt hende, ja han fortsatte dermed længe efter de to havde taget hende med sig.

Saa spurgte han flere af dem som stod hos, om de husked hende fra hun stod udenfor Konditoren . . . gjorde de ikke? men det gjorde han.

»Hun var mest som en Blomster . . . det jeg kan huse hende — jeg kaldte hende tidt Fina Rosa, endda hun bare hedte Fina. Men tidt saa stod hun udenfor Konditoren og sa: »Kjøb en Rose for et Øre — bare for et Øre,« sa hun — og saa kom hun frem med Blomsteren som ikke var en Rose, men tidt bare en Hesteblomster. Men en maatte le af hinder, og ikke kunde en bli fortørnet, og der var jo nok dem, som gav hende en Skilling og lod hende endda ha den gule Blomster, for hun havde ikke flere end den . . nej, det var den eneste.

Men saa ved jeg ikke andet end at jeg traf hinder en Kveld, og da stod hun og graad værre end værst . . . jeg ser det formelig for mig . . . . Saa siger jeg: »er det dig, Fina, hvad er det du graader for?« Men hun svarte ikke noget, bare gik afsted lige ret frem og saa ikke til nogen Kant. Naa syntes jeg, at jeg maatte gaa efter og faa Greje paa det, og det gjorde jeg ogsaa, og jeg naadde hende igjen paa Hjørnet. »Naa, Fina,« sa jeg, »hvad er det som fejler?« — »De har vore stygge mod mig,« sa hun og holdt ved at gaa . . . . men slig besynderlig Graad skulde ingen ha hørt; det

var li'esom noget var gaat sønder i Halsen eller i Brystet. — —

Saa en Stund efter begyndte hun at gaa sin Gang her, og saa er hun blit den hun er. Men ikke vær vonde mod hinder . . . husk paa at hun engang har være slig besynderlig en, som var rene Barnet, endda hun var stor nok til at gi Madamen og som sagde: kjøb en Rose — endda det var en gul Hesteblom . . . . he, he, tænk bare paa det: »kjøb en Hesteblomster for et Øre.«

NOGLE BREVE FRA DEN ENE AF DE TRE.

Gode Ven!

Jeg vilde først og fremmest skrive og spørge, hvad du mente med den Tobakken, du kjøbte for mig. Den er jo næsten slig, at en maa tro han er Dynamitten sjel. Men jeg skal fortælle dig slig, det har sig. Jeg sidder og læser i Bladet og røger af den paa den lange Rosentræs, men saa fyger med en Gang hele Grejen ud som Rakjetter og hvis jeg ikke havde haft den lange Rosentræs, havde den vel brændt Snuden op, og det havde kanske set ilde ud for Synet. Men det var jo rent til at lægge Sag an mod Handleren, for det er jo Forfalskning af værste Slag, naar en lægger Dynamit i Tobakken. Det er jo lige saa galt som naar en lægger Forgift i Melet en skal bage Brød af,

men det hendte i Sverrig, og jeg tror Manden skal miste Houe for den Ting. Men hvis jeg var Polis, saa skulde jeg gi Tobakshandleren den Tobakken at røge paa Snadde. Forresten saa har vi det som ellers, og vi var ude for en Uge siden og fisked og fik over et Snes smaa Høstmakrel af dem de kalder Pir. Vi taler tidt om dig og ønsker at du var her og jeg synes du skulde komme hid, naar saa langt lider. Emma og Dora ser vi og taler vi med om end ej saa meget som før; men Johanne ser vi ikke saa tidt. Folk er vrede paa hende, fordi hun har klippet Haaret af sig, for de siger hun vil se mandslig ud. Jeg ved ikke rigtig hvad hun vil, det er ikke saa godt at sige; men jeg tror ikke hun liger sig her. Hun læser mange nye og fritænkerske Bøger, siger de og nogen tror hun er Fritænker; men det er jo ikke saa godt at sige uden for dem som kjender hende ud og ind, og jeg ved ikke om nogen gjør det. Men jeg tror hun er ligesaa snil som før efter det jeg har snakket med hende; dog vil hun gjærne gjøre Nar og være skarp paa det. — Tobias og Konrad har det godt og Tobias er nu for os ligesom du var i Førstningen. Jeg skulde hilse dig fra dem og sige at de vil skrive snart. Ja, bare her nu hendte noget, som var at fortælle om,

men her er ingen Ting. Ja, jeg synes snart her blir ødsligt, helst hvis Tobias skal rejse til Rio, som han snakkede om at han skulde, men jeg sagde til ham at han ikke skulde, for du er for god i dig, sagde jeg, og det tror jeg, thi Yankeen vil snyde ham op i Stry. Ja, Farvel, gode Ven, du kan gjøre som du synes; men Tobakken kan du faa tilbage, thi jeg maatte kjøbe ny.

— — —

Gode Ven!

Alt i Verden maa bortvandre, som det bedder . . . ja nu er jo baade du og Tobias vække, han mod Vester og du mod Øster, og nu ogsaa Konrad og jeg tilbage, og vi snakker bare lidt med Martin Jeel eller vi hører Otto skjære Tænder i Maaneskin. Det kom forresten fort paa med Tobias's Rejse, og da han fortalte om den fjorten Dage før, blev vi fulde af Sorg. Han havde forresten meget at gjøre med Forberedelser og vi saa ham lidet i de Dager, men næstsidste Dagen var det da at holde en sidste Fest, thi det var ikke godt at vide, naar han kom tilbage. Den begyndte

om Formiddagen i vort Bryggerhus for at vi kunde være for os sjel og der fik vi et Bord og Stoler og der brændte vi Brændevin. Dø' og Dyne! han var stærk saa han kribled og krøb og olmede og vi blev saa fulde af Skilsmissesorg, at vi kyssede Tobias og graad alle tre — ialfald blev jeg vaad i Næsen saa det killede og det kommer forude for Regn. Ja, nu er han dernere og ser os aldrig nogen Dag og ikke Johanne og Emma og Dora, men bare de skjønne Kreolerinder. Jeg sagde ham, at han skulde agte sig der, for de er snappe til at bruge Kniven, baade Mandfolk og Fruentimmer der nere — — — — — — — — — — — —

(Over tre Aar efter).

Gode Ven!

Nu er det længe siden du hørte fra mig, men det er saaledes, at første Aaret skriver en tidt, andre mindre og siden bare lidet. Men en kan jo være lige gode Venner for det. Nu vilde jeg da skrive til dig, om end jeg ikke ved meget at fortælle. Jeg er netop kommen tilbage igjen fra min

Sommerferietur, som vared syv Dage. Jeg rejste ikke til noget Sted opi Landet, som næsten alle gjør, men jeg boed de Dage paa Graaholmen, for der var mange Fisk udenfor og der var næsten hvidt af Fugl, baade Edderfugl og Maage og Krikand. Som du nok begriber, laa jeg ude og donte halve Dagen og om Kvelden gik jeg Tur med Sønnen i Huset. Vi gik bestandig samme Vej, som var bakket og stenet med mange Sniler og Padder paa. Ja, det var de eneste Dyr, som fandtes, og naar det begyndte at mørkne enten mod Kveld eller med Regn, saa krøb de Dyr frem og satte sig fore. De unge hoppede fort væk, naar nogen kom, men de gamle sad stille, for de vidste nok at ingen gjorde dem noget; thi her gaar det for Synd at dræbe dem. — Gutten gik altid ved Siden af mig og sagde ikke stort, endda han er snart femten Aar, og i den Tid plejer jo Gutter gjerne at bruge Kjævlen. Men aven og til tog han en Fløjte frem, som han havde gjort sig sjel af en hvid Konkylie, og han spillede paa den bare nogle faa Toner omigjen og omigjen, men de var langagtige, og jeg kom til at mindes ved at høre dem, Vinden, naar han piber om Baaden, eller Maageskrig. Men jeg ligte mig der, og nu som jeg sid-

der her, saa tænker jeg tidt paa at komme paa Sjøen igjen for at skyde eller fiske. Jeg kunde ønske at blive noget paa et Fyr, for da kunde jeg faa Tid tilovers dertil, hvad jeg nu ikke faar. Gode Ven, det er nu meget længe siden vi var sammen paa slig en Tur. Og før var vi sammen paa mange friske Ture med aaben Sjø for Bagbord, naar vi stevned ad Udver til og lettede og kastede os paa Sjøerne udenfor Øia og Sundet. Nu sidder jeg her jo ligesom en gammel Lods, der ikke kan rekke længer end at kikke udover Sjøen. Men er det ikke besynderligt saa vi fire er kommen fra hverandre? Vi er rigtig enslige Folk. Du er der og jeg er her, og Konrad sidder ogsaa langt vække og Tobias er i Rio. Jeg havde nylig Brev fra ham og han syntes vist ogsaa han er kommen langt væk, men han siger ingenting ligefrem.

Og Emma og Dora er der, jeg ikke ved; men Johanne er der, hvor hun var; men nu har hun igjen forandret sig. Hun er ikke Venstremand eller emanciperet, men hun er nu ganske stille af sig, for hun er bleven gudsfrygtig og gaar i Kirke. Det er underligt nok at Johanne er bleven en af de stille. Jeg syntes hun hørte mere til dem som skulde være glade her i Verden, for ingen kunde

le en slig Latter som hun. Tidt kunde hun være glad for det mindste og det naturligste, som nu, at Solen skinned og Blomsterne kom frem. Ja en Formiddag husker jeg — det var ved Vaartider — at hun sagde, at alt i Verden var som en eneste Fryd. Men det tror jeg ikke hun fandt siden.

SJØRØG.

Vorre kaldes en enlig Række Øer og Skjær, hvor der bor lidet med Folk.

Kommer en fremmed Mand did, kan han drive omkring lange Stunder uden at faa Øje paa andet end Stenknaus og Lyng. Kanske langt om længe, naar han har traakket sig træt, finder han frem til et Hus langt nede ved Sjøkanten.

Udenfor ligger Havet saa langt en kan se. Yderst ude strækker Tunholmen sig. Den er ikke lysere end Vorre, og der er dem, som forsikrer, at Sjøen gaar højere her.

Folkene paa Tunholmen og de paa Vorre er godt kjendte, efterdi de har hverandre som nærmeste Naboer. De forliges godt, thi den ene er den anden lig. En kan se paa dem, at de lever mellem Skjær og sort Stenknaus, og tillige kan en se, at de uafladelig har Sjøen for Øje: de har

noget ved sig, der bringer Tanken hen paa Sælhund eller Dybets Fiske.

Ingen Fugl synger paa disse Steder. Kun Maagen hiver det skarpe Skrig henover Holmer og Øer. Og den Hund, der ejes af en Fisker paa Vorre, er stum. Den har glemt at gjø. Den kom derud, da den var liden, og da rulled den sig som et Nøste og gjøed og gneldred; men aldrig fik den Svar igjen. Dette fandt den maaske underligt, og tidt, naar den siden stod og halsed udover Havet, kunde den med engang snu helt om og drive afgaarde, som om den skræmtes ved Stilheden rundt omkring. Saa gjøed den sjeldnere og sjeldnere, og tilslut tied den. Ligedan gik det den i anden Retning. Første Aaret den var derude, gik den modig omkring, og traf den nogen, der ikke var Kjendsfolk, maatte den hen og snuse ham paa Buxeranden for at faa vide, hvad Slags Person det var. Men Tiden gik, — og gik saa stusle herude og det modige Dyret blev fejgt. Kom en Mand i dens Nærhed, som den ikke kjendte, putted den Halen mellem Benene, skjeled til Siden og bad om Fred.

⁂ ⁂ ⁂

Naar Sjørøgen driver mod Land, blir Sjøen justsom søvnig, og den lægger sig plat ned ligefra Havdybet til de inderste Kroge. Alt Liv paa Sjøen hører op af sig selv; ingen tør røre hastig paa sig for ej at tørne imod det ene eller andet. Der stødes i Taagelur fra Fyret fra Morgen til Kveld, og hele Natten staar dette og glaner og blinker med sit store, røde Øje uden at bli noget var, før det er klos indpaa.

Sjørøgen vil helst komme senhøstes, og naar den saa kommer, sænker Mørket sig tidligere end ellers, og det er tykt som et Skjold. I de Tider hender meget, som falder vanskeligt at begribe: Baade kommer væk uden at mindste Flis af den findes, Mænd gaar under og drukner uden at flyde op igjen, og alt medens dette sker, staar Folk paa Stranden og vakter og venter, og Blinkfyret drejer sig rundt ganske raadløst og kan ikke finde Rede i nogenting.

Der maa være noget ondt i Sjøen, noget ingen ved Besked om, og som intet Navn har. Men som netop er forfærdeligt ved dette sit slejpe Graa, sin Ubestemmelighed.

Anders fra Vorre var engang paa Sjøen forat hale Tejner, og han blev længe liggende derude, for Taagen kom og tættede om Baaden hans, saa han ingen Vej kunde finde. Saa hev han Dræggen trak Tollekniven og gav sig til at bøde paa den ene Tejnen, men mens han holdt paa med dette, kom en svær Træthed over ham, og han lagde sig da i Bunden af Baaden og sov ind.

Nu drømte han, at nogen kom til ham, og sagde at Konen hans, Martine, skulde faa en Datter; men hun maatte ikke tilhøre noget Menneske paa Jorden, eftersom hun hørte Havets Magter til. Anders led meget i Drømme, thi det ukjendte truede ham, og da han vaagnede plagede det ham endnu. — —

Taagen havde nu lettet en Del og han fandt Tejnerne og rodde hjem. Men hvad han havde drømt sagde han ikke til Martine.

Et Aars Tid efter fødte hun en Datter, og glade blev begge, for det kvikkede op at ha nogen at leve for.

Anders og Martine havde nemlig ikke Børn.

Men noget som laa dem begge tungt paa Hjerte var det, at Barnet ikke blev døbt. Præsten boede fem Mil borte, saa det var en lang Rejse

til ham og de to Gange, de gjorde sig færdige til Farten, kom Forhindringer. Første Gangen blev der Storm og Regn og anden Gangen kom Sjørøg saa tæt, at det var raadløst at lægge ud. Men saa kaldte de hende alligevel Gabriele efter den højeste Engel, for sligt Navn kunde vel saa omtrent være jevngodt med Daabens Ord og Vand.

Faren, som endnu ikke havde glemt den Aabenbaring, han havde havt hin Nat, tog dog for Sikkerheds Skyld et lidet Messingkors fra Salmebogen og hængte det om Gabrieles Hals, for at det ogsaa skulde hjælpe indtil videre.

Hele to Aar efter Barnets Fødsel, kom Præsten til Vorre for at holde Bibellæsning. Ham havde vel ikke Taagen kunnet lægge sig til Hinder for. Gabriele blev døbt og nu var alt som det skulde være.

Men da Anders den Dag var ude at fiske, blev Vejret mørkt, og det brygged ligesom op til Storm. Der hørtes en besynderlig Knur i Sjøen og tidt syntes han det kjendtes ud, som Baaden vilde gaa under. Det var just som nogen trak i den dernedefra. Anders var dog ikke ræddere, end han tænkte: »er det Dævelskab, frygte ikke en kristen Mand«, og saa sang han:

Han haver gloende Mund
og item gloende Tænder.
Jeg frygter dog ej Mørkheds Aand!

Og da han havde sunget dette to Gange, var det som om Dønningen blev mindre. Men alligevel plystrede det saa underligt om Dræggetauget.

Han klarte sig jo ind den Gangen, men det syntes ham sidenefter, som det tidt spøgte for noget hvert. Naar han gik ned til Sjøboden tidlig om Morgenen, var der altid Uro nede ved Stranden, og engang han vilde se efter, havde han nær gaat paa Hodet i Sjøen. Det var som om noget trak ham ned. Dengang hørte han igjen den fule Plystringen ganske tydeligt.

Næste Aaret og Aarene, der fulgte, blev ikke bedre i saa Maade; men Anders var ikke den Mand som gav sig. Naar noget ugrejt overfaldt ham paa Sjøen, sad han saamen ikke og bævred; men han hev Dræggen fort op, spændte i og rodde og sang. Og saa gik det godt alligevel og han kom velholden hjem.

Imens voxede Gabriele til og det skal ikke siges andet end hun blev frisk og fager. Folk, som huser hende, siger, at hun var myg som Uldgarn og fin og hvid forresten, saa en maatte lægge

Mærke til hende om en aldrig vilde. Men da hun gik i sit syttende, fandt Forældrene, at hun fik ud og sørge for sig sjel og lære noget, og saa blev hun sendt til en Faster i næste By. Der blev hun over tre Aar; men saa kom Budskabet om, at hun var trolovet med Sønnen af en rig Skipper, som var paa gode Veje til at bli sin egen Mand. Faster skrev at dette maatte kaldes en Lykke —

Men den Dag fortalte Anders Martine Aabenbaringen, han havde havt Aaret før hun blev født og sagde, at der fandtes mange Ting, som ingen havde Rede.

Martine sagde som saa, at en ikke fik trasse; men det syntes som om Gabriele ikke fik det godt uden dette.

Hertil svarede Anders, at om Martine vilde give sit Ord, vilde ogsaa han. Slige vonde Drømme kom aldrig fra det gode, og den, der var stærkere, kunde vel vide at greje alt til det bedste.

Martine sagde tilslut: Og forresten blir jo Skylden vor, om hun tager ham, og vi gjør det jo for Barnet.

Saa skikkede Anders det Bud, at hun fik tage ham og give ham Velsignelsen hjemmefra, men

at de skulde giftes i det snareste og ikke komme over Vandet til Vorre, før Præsten havde viet dem sammen. Han var strid i det Stykke, og de lød ham deri.

Men den Søndag efter Brylluppet, de kom roende i sin egen Baad til Vorre, stod Anders og Martine og flere med dem ved Stranden. De to gamle havde taget paa sig de bedste Klæder, og Anders bar den lange Sølvkjetting om Halsen, som han havde i Arv efter Faderen. Der blev stor Fryd, da de kom, og Martine graad den Gangen, endda hun syntes det var kleint, hun det skulde gjøre, saa glad hun igrunden var.

Det var en ferm Gut, Gabriele der havde faat. Han var baade stor og stærk og gode Klæder havde han paa Kroppen, saa det mangled vist ikke noget paa Forsørgelsen.

Gabriele saa ogsaa glad ud. Der var kommen saa megen Latter over hende siden sidst. En skulde tro, at hun ikke hørte hjemme paa den kolde Holmen, at hun heller var kommen til Verden et Sted langt borte, hvor Solen skinner varmere — lys og fin som hun var.

De var godt forligte alle fire saalænge de var sammen, men Tiden led og de unge maatte reise.

En stille Dag gik de i Baaden og roed bort mens Anders og Martine stod paa Stranden og saa efter dem.

Saa sad de to gamle alene tilbage, og alt gik som før og ikke værre. Men Anders var ikke fuldt saa modig af sig nu længer. Han blev jo ogsaa en gammel Mand, og Kræfterne var ikke saa store. Han gik nødig ud i Stormveir og endnu mindre, naar Taagen trak ind. Engang kom han hjem besynderlig sturen og bleg, og da en yngre Mand, der stod paa Stranden, spurgte hvad der feiled ham, slog han ud med Næven og sagde, at fik han Tag i noget, skulde det nok angre paa det. Mere fik den anden ikke vide, men han saa, at Anders havde kappet Drægtouget.

Martine blev stilfærdigere med Alderen. Naar hun traadte ind til Fremmedfolk, saa det ud, som hun var ræd for at komme til Ulejlighed, eller som frygtede hun for at rive noget ned. Hun drog dog forsigtig frem, lidt krum og med den ene Haand i Kjolen.

Hun var forresten god og snil som faa, og om nogen kom indenfor, bad hun ham altid sidde ned og gav ham Mad, om han hørte til de fattigste.

Men en Kveld kom en gammel fattig Mand langvejsfra. Han var meget opi det store. Han skulde til sin Ven, Kongen af Polen, i Gjæstebud. Kongen havde selv skrevet til ham: »Elskede Ven«, slig skrev Kongen, »jeg liger dig!«

Da Martine hørte dette, spurte hun ham meget ud. Hun havde en Datter etsteds derude, som var gift med en fin Mand. Hun var opkaldt efter Gabriel, og det var en rig Mand hun havde faaet, som nok var vyrt for det, han var. Havde han ikke truffet at se hinder?

Javel — det kunde nok træffe sig, at han det havde. Ja han var mest sikker paa det, men han turde ikke sige naar Tid det var.

Men hvis han traf hinder endda engang, saa maatte han hilse og sige, at det stod godt til hjemme.

Det skulde han ikke glemme! Det skulde være det første han bestilte!

* * *

Det hendte en senhøstes Dag at de to, Anders og Martine, skulde til Tunholmen for at hilse paa Anders' Søskendebarn, som boed der. De roed

afsted om Formiddagen og tænkte at naa frem ud paa Eftermiddagen.

Men alt ved Middagstid steg Skyer op, og en Time efter laa Havet og damped med Sjørøg og den drev indover og tættede til overalt, hvor den naaed frem.

Mange sagde, at det kom fort, dette Uvejret; men en gigtbrudden Mand havde alt i lang Tid gaaet og klynket for Værk i Knæet sit, saa det nok ikke var fra idag eller igaar. Men enhver holdt fast ved, at det nu saa farligt ud for Anders og Martine. Det var ikke saa ligefrem en Sag for gamle Folk at klare sig i dette Tykke.

Udover Natten tog tillige Stormen i, og den vared og rak i to Dage.

Da det lysned af Morgen tredje Dag, laa Sjøen der blank som før. Stormen havde stilnet og Luften var klar.

Men den Dag kom Brev fra Gabriele. Hun leved fremdeles i megen Glæde og ønsked det samme at være for hendes kjære Forældre. Det kunde ingen sige ja til, for de, som derom skulde spørges var borte. Og de blev borte. Ingen saa noget til dem siden hin Dag Taagen kom ind.

Men mange havde en Frygt for at det skulde

ende slig alt anden Dags Kveld. Thi da hændte noget, som maatte agtes som et ondt Varsel.

Den stumme Hund, som Anders og Martine altid havde været god imod, var nu med en Gang bleven talende paa sin Maade.

Den stod ved Stranden og gjøede.

Og det maa vel siges at være et Mirakel, at en stum Hund med engang var begyndt at gjø. Det var heller ikke almindelig Gneldren. Den stod snarere og hylede udover Havet.

SJØEN DER VESTER.

I.

Har Du nogengang staaet paa en gammel Stillads af en Brygge og lagt Mærke til, hvorledes Sjøen trækker sig ud og ind, ud og ind, saa længe Du staar der og naarsomhelst Du kommer tilbage? Det kan tidt være en sand Plasér at agte rigtig nøie paa dette. De brune Blade af Tang glider blødt og stille efter; nede paa Bunden ligger noget og blinker, som om det skulde være en af de gamle Dalere med det fine Sølv i og blank poleret tillige — længer henne ligger et Brædt, der kanske engang har staat som Navnebrædt paa en Skude — hvem ved? det er saa fint afrundet. Det kunde kanske være fra slig en, som gik under for mange, mange Aar siden, uden at Reder eller Mandskabets Slægt og Venner fik høre et eneste Ord derom. Men kanske Kaptainen alligevel har skrevet paa et Blad Papir: »Skibet

sprunget læk — vi gaar under — Bed for os til Herren!« og saa har han puttet Papiret i en Flaske, banket Korken rigtig godt i den med den flade Næve og hevet den paa Sjøen. Men kan hænde ingen har fundet Flasken. Kan hænde den har flydt viden om og tilslut ligget og klingret mod et Berg, som stak ende ned i Sjøen, indtil Paalandsvinden kom, og Sjøen blev stor og klingrede Flasken i Stykker, saa den sank med hele Efterretningen og Ingen fik vide, hvad der gik for sig derude paa Havet. Thi om saa det Bræt, som ligger der, engang bar et forgyldt Navn, saa har Sjøen nu sikkerlig visket det ud og det ligger der søktungt af Vand og vil vel ligge der til den undersjøiske Strøm, som har drevet det did, vil drive det andetsteds hen.

II.

Sjøen har tidt nok været streng mod Folk der vester; men de kjender den og holder af den alligevel. De har seet den ligefra de var smaa, og de kan ikke godt trives noget Sted uden at de ser et blankt Stykke Saltvand skinne frem. Kommer den, der de mange Aar har levet med

Vestlandsnaturen for Øie, andetsteds hen, saa vil han aldrig føle sig rigtig hjemme. Han vil længes mod Sjøen, lys, blytung, rasende, eftersom Veiret vexler. Han vil længes efter at gaa paa de gamle Kaier og efter at ro sig en Tur langt, langt tilhavs mellem Holmerne, hvor Sjøfuglene bygger.

Men kommer han et Steds, hvor han har Havet udenfor, ikke som en trang Fjord eller et smalt Dige, nei, et Sted, hvor hele den veritable Sjøen breder sig, saa gaar Turen om Kvelden næsten altid ned til Sjøkanten; han nikker til den som til en gammel Kjending, han gaar langt ud paa Bergkanten, som stikker i Sjøen, og der staar han og suger Sjølugten i sig og synes, det er som naar han faar noget sendt hjemmefra. Kanske tar han Saltvand i Hulnæven, stikker Tungen nedi og ler af Glæde, naar han kjender den bittersalte Smag.

Det er en stor Feil hos mange Oplandsmennesker, at de tror Sjøen er en svart Kar, som bare kan tordne dem om Ørene og faa dem til at blive sjøsyge, naar de reiser med Dampbaaden. Nei, Sjøen er en ganske anden. Den kan sikkert nok være svær og farlig; men til

Gjengjæld kan ingen paa Jorden være saa mild, og netop fordi den er saa stor og stærk, føles ogsaa denne Mildhed saameget større. Og Sjøen kan tidt være galen og skøieragtig ogsaa: Jeg husker en Uveirsdag, at den brugte sig fælt; den rev baade i Farkoster og i Fartøjer. Den sled ganske rigtig et halvt Dusin Baade løs og der var Sjau og Spektakkel, hvor den kom frem. Baadene blev nu forresten fortøjede, saa at de ikke let kunde slides paany. Dette likte ikke Sjøen. Den trak sig sammen, gjorde sig rigtig stærk og mente, at næste Gang skulde den nok tage bedre Tag.

Inde ved Almeningen laa Føringsprammen til Ole Ferdinand — Topdalsbonden. Men Ole Ferdinand selv var der ikke; han sad oppe hos Madam Milen og drak Øl og spilte Kort sammen med to andre Topdalsbønder, samt en blind Makker. Saa tog Sjøen et vældigt Tag og lettede op, saa Trossen gik i Filler og saa hev den Prammen langt *to the devil* ind paa Almenningen. Men efterpaa dette skoggerlo Sjøen, saa det hørtes vide Veie, og hele Eftermiddagen laa den og skvat for at kunne se, om Ole Ferdinand blev rasende, naar han kom fra Madam Milen og fik se Fø-

ringsprammen sin ligge paa det tørre. Men da Ole Ferdinand aldrig kom, saa løb den ud med Dragsuget, sled Nøkken til Agent Wulff, drev den mod Land i en Fej og kastede den opad Kaptein Dührendahls Stentrap, og tog imod den, naar den kom drattende ned igjen.

Men nede ved Stranden, hvor denne i langsom Heldning gled Saltvandet imøde, der løb de barbenede Gadegutter og holdt Ablegøi med Sjøen. Ja de ordentlig ærted den. Naar Bølgen trak sig tilbage, løb de lige i Ryggen paa den et langt Stykke ned. Men saa vendte Bølgen sig og kom brusende ind igjen. Da blev der et svare Kapløb, og tidt var Sjøen den forteste og daskede dem dy vaade med Skumsprøiten. Saa lo Gutterne og Sjøen morede sig sandelig ogsaa, for disse Ungerne likte den i Grunden. Og næste Dagen, da det var stille i Luften, og Sjøen laa der saa myg og gjennemsigtig, saa hoppede de noksaa freidig udi den ene efter den anden og lod Sjøen smyge og skylle sig ganske rene, mens de pusted og pæsed af Henrykkelse.

III.

Jeg kan ikke mindes, at jeg nogensinde har hørt Sjøen fremstillet i Folketroen vester som et ondt, uhyggeligt Væsen, som f. Ex. Draugen nordpaa. En gammel, forlængst »oplagt« Lods fortalte mig engang paa Vestlandsfolkets kontante, afgjorte Manér, den de bruger, naar de er sikre i sin Sag, at der var ingen vonde Magter i Sjøen; nei, de var i Luften. Far hans havde fortalt ham, at det var Engelen Lucifer, som laa »langt dernede bag Horisonten« og kom op med Storm og Orkan og hidsede Sjøen. Han viste sig som Menneske med svære Vinger paa, ganske svart over hele Kroppen. Naar han kom op, havde han en Tyvjo paa hver Kant. Tyvjoen var Lodsen arg paa. Han skjældte den ud med et stygt Ord og mente den var Skyld i meget vondt. Om en traf en Tyvjo, naar en skulde ud paa længere Fart, saa skulde en tage det som Varsel og vende hjem, for det spøgte for noget af hvert, naar den viste sig ganske alene paa Sjøen.

En kan ikke undres over, at Folk, som bor der langt tilsjøs, tager Varsler af underlige Ting. Naar en lever i Fred og Tryghed, saa bryr en

sig lidet om sligt, men i onde Dage bliver nogen hver overtroisk. Og den vestlandske Lods og Fisker, som gaar i Fare mest hver evige Dag, han kommer, uden at han selv ved om det, til at vende sig mod det overnaturlige, naar han mærker, at hans egen Kraft ikke strækker til.

Engang hændte den Ulykke, at den flinke Fisker Nils Olsen blev paa Sjøen. Baaden hans blev funden en Uges Tid efter, dreven i Land ved Skarven. Men i Rummet bag fandt de, da de tog Bretlaaget væk, en død, indskrumpen Makrel. Der var dem, som ymtede om, at hvis Nils Olsen ikke havde havt den Lasten, saa havde han kanske levet endda, thi Makrellen er en Dægerens Vare, for han spiser Kjød af druknede Mennesker.

Det er nu mange Aar siden — jeg var dengang bare tolv fjorten Aar — at jeg seilede med en Flækkerøfisker i hans Skøite fra Mandal til Kristianssand. I Førstningen var Veiret saa taaleligt, men efterhvert som det led udover, forværrede Vejret sig, og ved det Led Kl. elleve om Kvelden begyndte Vinden, som før havde været syd-sydvest, at snu sig, saa vi, før Midnat var inde, havde en rygende Sydøst. Det blev at

baute og baute, men Ballasten var skral og Baaden drev for Vinden. Skotteluen min blæste overbord, endda jeg havde halt den helt ned til Øinene, og Sjøen slog over Skøiten, saa det stridsilte henover Dækket. I Førstningen var jeg forskrækkelig ræd, naar jeg saa de hvide Sjøer komme nærmere og nærmere og tilslut brage over Rælingen, men længere ud paa blev jeg sløv, og ør i Hovedet var jeg ogsaa af Rullingen. Jeg havde nu den faste Tanke, at jeg aldrig skulde komme levende fra dette; men det var alligevel, som om jeg ikke kunde fatte Indholdet af det hele. Andreas sad ganske stille; han tviholdt Roret og lempede sig saa godt han kunde efter Sjøerne; forresten var han omtrent som ellers. Men engang under et vældigt Tag af Stormen, da Sjøen var saa hvid og vild, at det bare var som en Fos hele Havet, saa vendte han sig mod mig, og jeg saa, han var ligbleg og havde et halvfjollet Udtryk om Munden — jeg ser endda den skjæve Mundvigen hans. Saa tog Rædselen mig pludselig i forfærdelig Grad, og jeg skreg. Da vender Andreas Ansigtet op og siger: »Herre, husk paa Drengen!« Og en Stund efter, da Vinden for et Øieblik løiede af: »Ja, ja, kanske det er

Straffen over mig, fordi jeg snød Opkjøberen for fire Mark. Men du tar ikke være ræd, om vi gaar aldrig saa meget under; du blir nok frelst paa en Vis, for du har ingenting med den Sagen at gjøre, og jeg kan aldrig tro, at din Time er kommen endda.«

Andreas troede nok ganske sikkert, at Orkanen havde noget med de fire Mark at gjøre, og da vi endelig i Graalysningen saa Oxø Fyrtaarn dukke frem og blive større og større, mumlede han flere Gange hen for sig noget om, at dette kunde han takke Drengen for. Men da jeg næste Gang traf ham og gutteagtig støiende sagde: »Tak for sidst, Andres!« saa gik han mig lige under Øinene, klemte mig haardt i Næven og sagde ganske sagte: »Sjel Tak, Tommes!«

Jonasmyten gaar igjen i mange Sjømandssange. Jeg husker specielt en, som min Ven Alkejægeren sang, naar han var i godt Humør. Den berettede noksaa vidtløftig, hvorledes »Hr. Peder ganger i Kammeret ind, for at rede og kjæmme sit Haar«, og hvorledes han derpaa »ganger til Oldemoder sin og spørger, hvilken Død han skulde faa.« Oldemoder svarer ham da, at han hverken skal dø paa Sotteseng eller i

Krigen; men, siger Oldemor, Bølgerne skal du tage dig ivare for, thi de er falske og blaa, og de skal dig volde stor Sorg. Men Hr. Peder bryr sig Pokker om, hvad Oldemoder siger. Med det samme han har hørt Spaadommen, gaar han ombord i et fint Skib med Mast af Hvalfiskens Ben og Guldvimpel og alskens Herlighed. Men der gaar Trold i Oldemors Ord, for med det samme Skibet er kommet vel og vakkert fra Land, begynder det at synke. Skipperen skjønner imidlertid, at det maa stikke noget under, og han foreslaar, at man skal kaste Terninger om, hvem der er Skyld i dette. Saa kaster de Terninger, og disse træffer Hr. Peder. Nu staar Hr. Peder frem, skrifter og siger, at han er en stor Synder, som havde ranet fra Klostre og krænket Piger. Han er forresten en tapper Kar, som ikke er ræd for at kaste sig i Sjøen; men de maa love ham at hilse hans Mor og saa maa de give hans Pige den Besked, som sidste Vers indeholder:

Hvis nogen af Eder skulde komme i Land
Og min Pige hun spørger efter mig,
Saa sig at jeg hviler udi Bølgerne de blaa
Og byder hende frit at gifte sig.

IV.

Det gaar ikke tidt paa, at Folk udenfor faar vide, hvad der foregaar i Fiskerleierne. De lever her et Liv ganske for sig selv; men de lever med hverandre og for hverandre. Dette er det smukkeste Træk hos disse Folk. De deler trolig med den, som fattig er, eller med den, som Sjøen har været streng imod. Har en blandt dem mistet sine Garn, saa spleiser de andre sammen et Stykke hver, saa han ikke ganske staar paa bar Bakke, og de hjelper ham ellers paa bedste Maade. Mangen gylden Stordaad gaar der for sig, men Sjøen ligger rundtenom den trange Holmen, og en taler ikke om det selv, og saa faar Ingen udenfor Greie paa det hele.

I et saadant Fiskerleie lever endnu den Dag idag en Mand ved Navn Aanen Jørgensen. Han er en flink Fisker og tjener gode Penge til en simpel Mand at være; men det trænges ogsaa, og tidt er det knapt nok, for her er to Familier at føde. Forklaringen herpaa maa hentes mere end ti Aar tilbage i Tiden.

En Dag gik Skagerak høit ved den norske Kyst. Det var Søndenvind og det sang formelig

i Sjøerne, der de kom sættende store og lubne med hvidt i Toppen. Paa denne Dag sejlede de to Brødre Aanen og Johan Jørgensen hver i sin Makrelbaad fra Storø; de agtede før Kvelden at naa Sælø, som ligger ved Indløbet af Grønfjord. De seilede ved Siden af hinanden uden at mæle stort, for Sjøen larmede, saa de rigtig maatte gi Kjæft, om det skulde forstaaes. En Gang imellem tudede de ogsaa til hinanden med Næven som Raaber; men det var bare høivigtige Sager, som de havde siddet og spekuleret paa lange Stunder.

»Vi gaa i Lo af Dobbelsteinen, Johan!«

»Mener du vi klarer ham, Aanen?«

»Tænker vist det!«

Ganske rigtig klarte de Dobbelsteinen rigtig fint, og Utvore Ø blev større og større. Gik det paa denne Maaden, kunde de klare Næsset uden en eneste Baut.

Brændingen suede forresten stygt indover.

Da de var midt udenfor Utvor, var der omtrent tohundrede Favne ind der, hvor Brændingen slog mod Berget, saa det gik jo noksaa prægtig. Men alt imedens Aanen sad og mærkede sig dette, faar han høre et langt Skrig fra Bro-

derens Baad og da han snudde sig, ser han Johan ligesom gribe efter noget som gik fra ham agter . . . aa Herregud, det var Roret som gik. Stilken, som holdt det, var vel knækket over. Han saa Brorsbaaden ligesom med et sakke agter. Men disse Ord hørte han efter sig: »Frels dig sjel, og vær god mod Maren!«

Men Aanen var ikke den Mand, som rolig kunde se paa, at Broderen gik under. Han skar hastig op i Vinden for at gaa Baut, for han vilde prøve paa at skære Johans Baad, mens den drev mod Land ved Brændingen . . . Johan fik prøve at springe over i hans. Der maatte ske et Underverk, hvis dette skulde gaa; men Aanen tænkte i denne Stund ikke paa sig selv, men paa Broderen. Han havde just gjort Bauten og vilde til at slakke paa Seilet, for snarere at naa Baaden hans Johan. Da ser han pludselig Broderen staa paa Rælingen, ryste paa Hovedet og true til ham med begge Næverne. »Han vil forbyde mig det«, tænker Aanen, »men det skal ikke gaa«. Men saa ser han Johan løfte Armene med foldede Hænder mod Himlen og hive sig i Sjøen. Aanen saa ham ikke mere. Næsten uden at vide om det selv, skar han op i Vinden og gik baut for anden

Gang. Det var netop saavidt han klarte Pynten, saa han skjønte, at Broderen havde set klarere end ham selv, og kan hænde, at han ogsaa skjønte at havde ikke Broderen kastet sig i Sjøen, saa var de blit der begge to. Men at Johan nu var vække for ham. De havde været sammen fra de var smaa, og derfor faldt det ham saa vanskeligt at begribe. Og hvergang Sandheden tog ham, tog den ham lige som noget tungt, der klemte sig om Brystet hans, saa han fik ondt for at drage Pusten. Det syntes ham derfor de næste Stunder, mens han langsomt drog forbi Næsset, at for ham havde ikke Sagen været stor, om han var blit der; men der var Folk, som ventede ham hjemme og dem maatte der svares for. Broderens Kone Maren og hendes to smaa fik det bedste af de to Kammerser. Aanen vilde det nu saa. Han selv med Konen og hans tre sov i det mindre. Og Livet gled videre; men faa udenfor fik vide noget om hele Affæren.

En ser ikke udenpaa de Folk om de ere triste eller glade. De siger heller ikke stort fra. Kanske naar det gaar alt som værst, at Skutryggen under Oljefrakken synker endda lidt

dybere og en hører Ord som: »Ja, det er en Strid her i Verden!«

Men kommer saa den gode Tid med Sild eller Makrel i hver tredje Maske, saa kan en svare for, at der hiver sig noget ind i Manden, naar han staar og river Fisken ud. Er han saa færdig med Sjauen og ser, at det endda er fint Fiskeveir med Solbrand i Havskorpen, men svart forresten saa kan en undres paa, at Ryggen retter sig, mens han plirer udefter. Sagen er den, at han har Lyst til at spytte i Næven og slaa om sig af bare Glæde; men det er saa sjenerlig for en sat Kar. Og saa bare tygger han Skraaen, som om hun skulde være Lakritsrod, spytter hende ud, saa hun staar fast, der hun træffer og siger hardt:

»Aa — det skri'er nok!«

V.

Har Du hørt Sangene, Fiskere og Lodsfolk synger derhenne? — Ja de Sange, de Sange! Naar en ror forbi den Strand eller den Baad, fra hvilken den lyder, vil en gjerne skaade med Aaren og holde stille for at kunne høre bedre efter. Men læg saa Mærke til, at i saafald tier maaske

Sangen med det samme eller den bliver bare nynnet videre som om det ikke var for Fremmedfolk.

Der er noget eget ved de Sange. De har over sig et Præg af Ensomhed, en Klang af Sjø. De er langsomme i Rytmen og tunge af Melodi; maaske just derfor høres de saa besynderlig vakre, naar de synges ved en gold Strand med Hav udenfor. De folder sig saa inderlig om Landskabet, finder sig saa godt tilrette der, hvad enten det er Uveir eller sendrægtig Stille.

En eiendommelig Egenskab ved mange af disse Sange, er den, at sidste Tone ikke synker ned og giver Hvile — nei, den bliver ligesom hængende i Luften, den svæver bortover som om den kom fra et Menneske, der sidder og venter og venter.

Min Moder fra mig døde, min Fader fik sin Grav
Derude paa Bølgerne de blaa.
Jeg klaged mig dog ikke; thi min Pige blev mig huld,
Men jeg seiled ud paa Bølgerne de blaa.

I tvende Aar jeg seiled, mit Skib fuldladet blev
Af Perler og det rødeste Guld;
som fattig Svend jeg reiste ud, men jeg kom hjem
som rig
Og min Skude jeg styrede i Land.

Det var en Juniaften jeg gik saa glad i Lund
For at høre at Smaafuglen yndig sang,
Og jeg tænkte saa sikkert lille Vennen var mig huld
Medens Fuglen i Lunden yndig sang.

Da saa jeg min Pige, hun kom i grønne Lund,
Saa hastig mit Hjerte mon slaa.
Jeg saa de røde Kinder, jeg saa de gule Haar
Og jeg saa hendes Øienpar de blaa.

Men hun blev ei alene, thi sin Kjærest traf hun der,
Og de fulgtes saa kjærligen ad,
Men Fuglen den kvidred vemodig ud i Lund
I den tause, den stille Sommerstund.

Men ned jeg gik til Skibet og stødte ifra Land
Og seiled ud paa Bølgerne de blaa.
Og ud jeg kastet Guldet og de hvide Perleband
Til alle udi Bølgerne de laa.

Min Fader fra mig døde, min Moder ligesaa
Og min Pige mig saa lumskeligen sveg.
Jeg tror ei røde Kinder mer og ei de Øine blaa,
Thi mig de saa lumskeligen sveg.

Ja, det var en Stump, jeg husker igjen af Tommes Kingos mange Melodier. Han sang den for mig en Septembernat, vi roed ud at lystre.

Rigtig mange kunde han, baade Salmevers og Viser, og det var nok derfor han fik Kingonavn, for egentlig hed han bare Askildsen.

Men Kingonavnet fortjente han, thi han var mageløs i saa Maade.

Det var faa Stunder jeg likte mig bedre end naar Tommes Kingo hagede lidt op, harkede og stødte og blaaste gjennem Næsen for at undersøge om han var klar i Redskaberne. Naar han var paa det rene hermed, prøved han sig frem for at ikke Tonen skulde gaa for høit, for han havde ikke langt Toneregister i de høie; — men var han endelig færdig med alt dette, saa sang han for mig sine underlige Melodier, mens Baaden en Stund laa saa stille, at en hørte Sjøen klukke under den.

Eftersom jeg husker var Versene tidt saa daarlige, at de knapt kunde kaldes Vers, og Rimene var nu ogsaa som de kunde lage sig. De var vel sat sammen af Folk, som ikke skjønte sig stort paa deslige Ting; men en forunderlig Kraft havde disse Sange alligevel, og man hørte ligesom bestandig Sjøen gjennem dem. Som tiest gik ogsaa noget haabløst gjennem dem — man skulde være fristet til at tro, at Manden, der digted dem, havde gaaet ved Havsens Bred og sanket Vragstumper.

Men heller ikke synes Havet mig at tale i Vers. Nei i tung, storstilet Prosa gaar Bølgerne mod Stranden og i samme mægtige Sprog fortæller Dragsuget sin ældgamle, triste Saga. Naar saa Bølgen har rullet og rullet et Sætning til Ende, kommer der kanske en stor Bølge og sætter et Punktum efter. Thi naar den Bølgen har slaat mod Strand, bliver der ligesom stille en Stund.

Der er noget ved disse Sætningers Klang, som bringer en til at mindes den Tonen, der gaar gjennem de dystre Mosebøger og den brusende Psalter. Maaske det deraf kommer, at gudelige Folk derhenne mest læser det gamle Testamente.

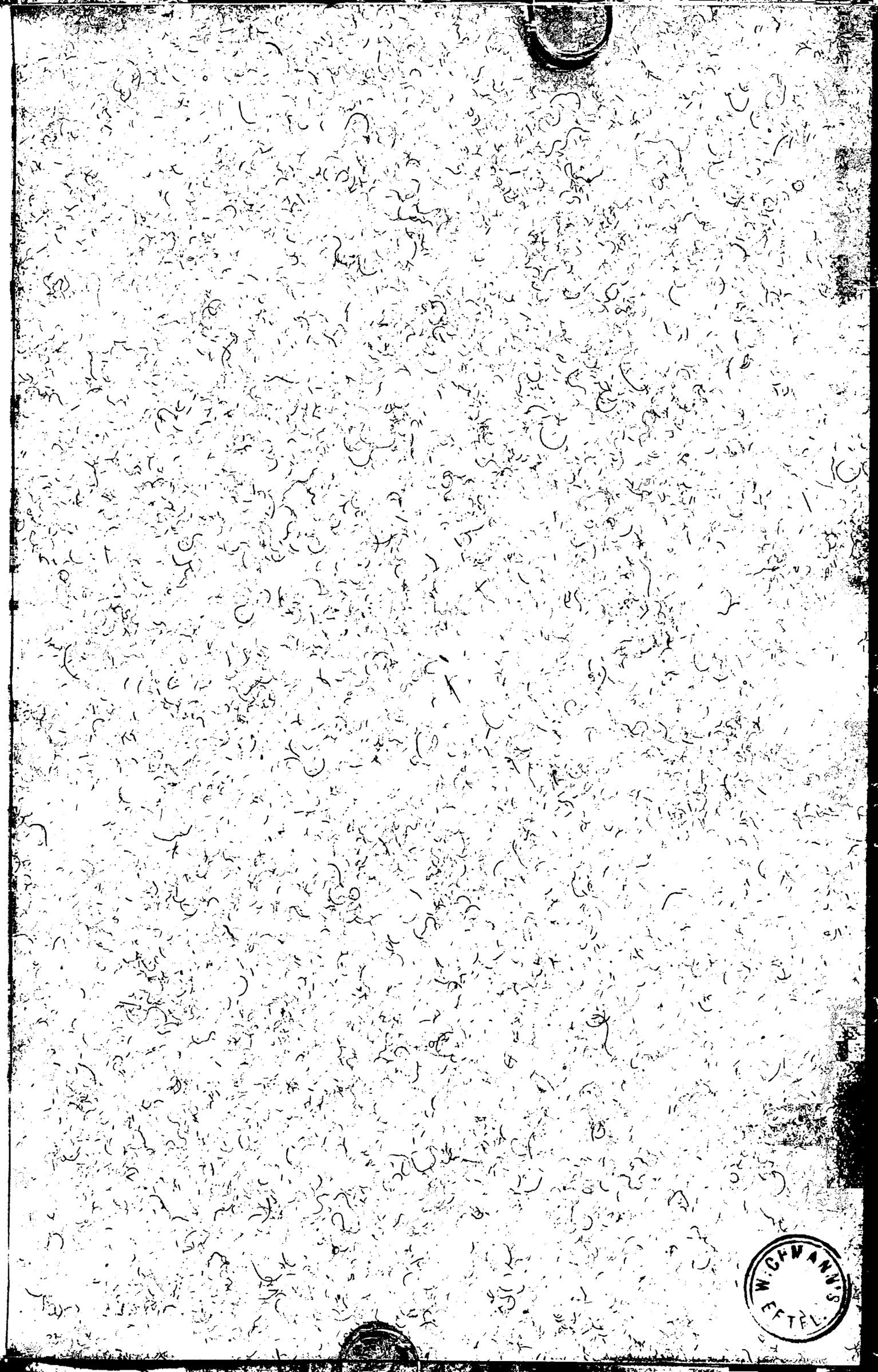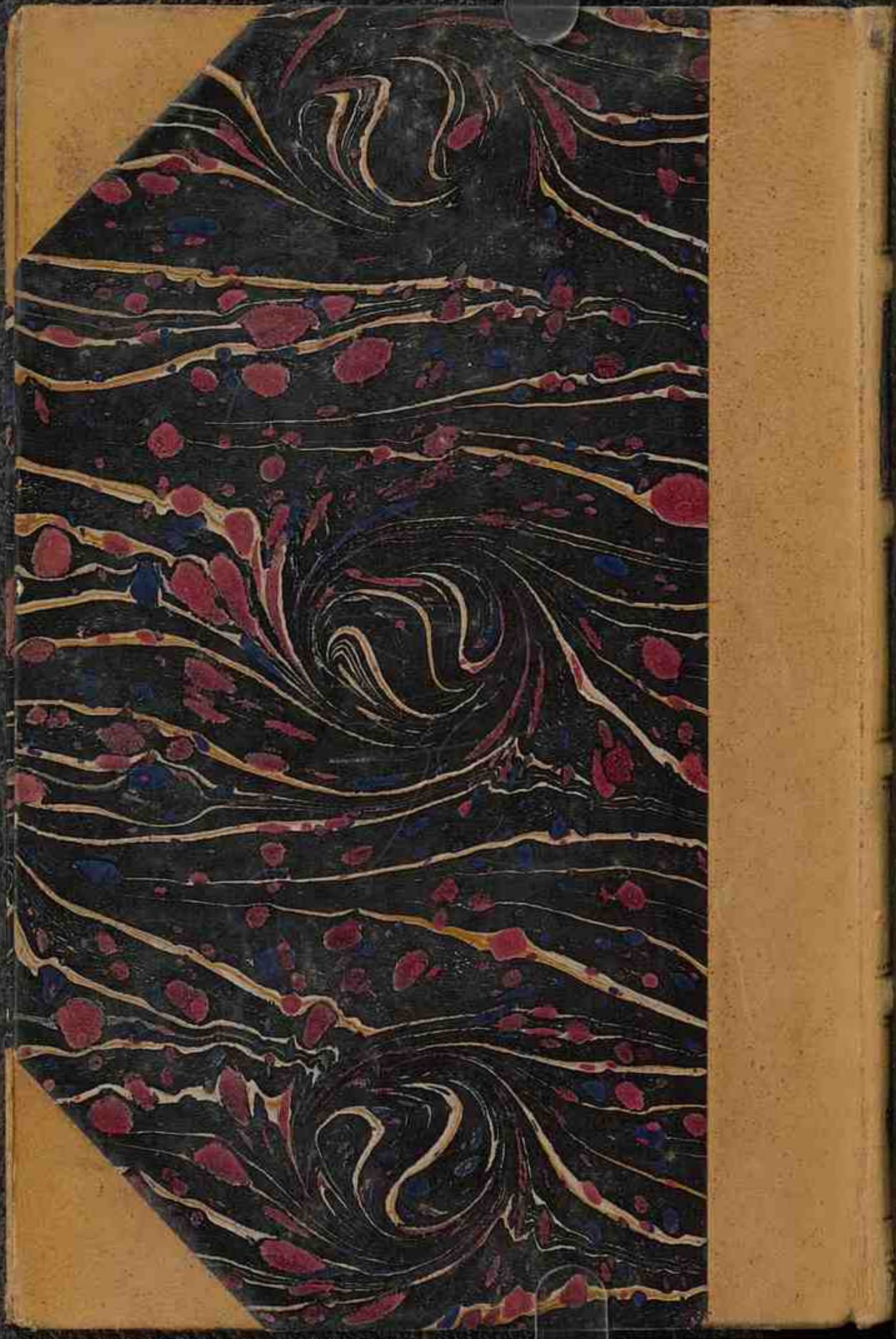
W. CHMANN'S
WEFTEL